

Belgianpaimenkoiran rotumääritelmä ja sen tulkinta

Dr. Robert Pollet

Alkusanat

Jokainen belgianpaimenkoiran omistaja varmasti pohtii joskus kuinka hyvin juuri hänen koiransa edustaa rotuaan. Vastaus tulisi löytyä, kun lukee rotumääritelmän.

Koira, joka täyttää rotumääritelmässä esitetyt kriteerit, on 'puhdasrotuinen'. Tässä tarkoitetaan luonnollisesti jalostuksellisessa mielessä puhtasrotuisuutta, ei tieteellisesti todistettua biologista puhtasrotuisuutta. Rotumääritelmässä kuvataan tietyn rodun 'ihannetyyppi' tai 'mallikoira', sen ruumiinosat erikseen, kokonaisuus eli ulkomuoto sekä useammiten myös luonne ja virheet.

Pelkkä rotumääritelmän lukeminen ei kuitenkaan vielä auta. Kielellisesti on erittäin vaikea kuvata 'ihannetyyppiä' ja lisäksi rotumääritelmässä käytetty terminologia on varmasti käsittämätöntä enemmistölle harrastajista. Siten jokaisella tieteenalalla, harrastuksella ja tietysti myös kynologiassa on oma erikoiskielensä tai terminologiansa. Siksi on ehdottoman tärkeää oppia kynologian termit ja ilmaukset, jotta pystyy ymmärtämään koirakirjallisuutta yleensä ja erityisesti belgianpaimenkoiraa käsittelevää kirjallisuutta ja keskustelemaan asiantuntijoiden kanssa. Tämän omalaatuisen kielen tunteminen ei kuitenkaan ole vielä tae siitä, että pystyisi rotumääritelmää tulkiten ilmaisemaan mielipiteensä rodun puhtaudesta tai jonkin tietyn koiran arvosta. On myös syytä pitää mielessä, että mikään rotumääritelmä ei ole täydellinen ja että hyvin harvat niistä on laadittu huolellisesti. Itse asiassa rodun ominaisuudet kuvataan usein epätäydellisesti, kaavamaisesti ja jopa ristiriitaisesti. Lisäksi niissä voi olla käytetty virheellisiä termejä.

Rotumääritelmä pitäisi pystyä lukemaan alkuperäiskielellä. On uskomatonta eikä missään tapauksessa hyväksyttävää, että käännetyn rotumääritelmän teksti voi poiketa rodun alkuperämaassa laaditusta. Lisäksi käytetään ilmauksia, kuten 'ylväs kokonaisuus', 'pitkähkö reisiluu', 'pää sopusointuinen rungon suhteen', 'ystävällinen lapsille' jne., jotka eivät ole lainkaan yksiselitteisiä. Tällaisissa kuvauksissa tarvittaisiin vertailukohtaa. Jos koiran tulee olla 'hienostunut' tai sillä pitää olla 'pitkä sääri', pitäisi tietää miltä näyttää kuvitteellinen keskivertotyyppiä oleva rotunsa edustaja, joka sitten olisi vähemmän hienostunut tai jolla olisi lyhyempi sääri. Tuo kuvitteellinen koira voisi sitten olla koira, jota tietyt kirjoittajat kuvaavat termillä 'anatomiselta rakenteeltaan toimivin koira'.

Kun kuvataan tiettyä rotua, viitataan usein 'äärimalleihin'. Nämä ovat rotuja, joita voidaan pitää tarkastettavan rodun 'äärimmäismalleina'. Siten esimerkiksi tanskandoggia voidaan kuvata mastiffin ja vinttikoiran välimuodoksi. Jos belgianpaimenkoiraan sovelletaan samaa metodia, voidaan sitä verrata hollannin- ja saksanpaimenkoiraan. Tässä nimenomaisessa tapauksessa saksanpaimenkoira ja belgianpaimenkoira ovat hollanninpaimenkoiran äärimmäismuodot tai belgianpaimenkoira on saksanpaimenkoiran ja hollanninpaimenkoiran 'äärimalli'. Voidaan myös ajatella kuviteltua koira, joka edustaa keskimääräisesti kaikkia em. rotuja. Tällainen koira on jopa saattanut olla olemassa. Kreivi de Bylandt kirjoitti vuonna 1897, että saksan-, belgian- ja hollanninpaimenkoirat itse asiassa ovat samaa rotua, jota pitäisi kutsua 'mannermaiseksi paimenkoiraksi' (Continental Shepherd). Kun katsotaan 60-70 vuotta vanhoja valokuvia näistä kolmesta rodusta, yhdennäköisyys on helposti havaittavissa. Koirien tyypit ovat muuttuneet valtavasti noista päivistä. Erityisesti saksanpaimenkoiran tyyppi on kehittynyt huomattavasti vielä toisen maailmansodan jälkeenkin, kun taas belgianpaimenkoira on pysynyt huomattavasti enemmän samannäköisenä. On myöskin ilmeistä, että hollanninpaimenkoira on rakenteeltaan lähimpänä kuviteltua 'mannermaista paimenkoiraa'.

On mielenkiintoista havaita, että Huyghebart vuonna 1930 kirjoitti, että molemmiin puolin Hollannin ja Belgian rajaseutua oli aina ollut paimenkoiratyypisiä karkeakarvaisia koiria. Niinpä hollantilaiset asiantuntijat olivat ehdottaneet niiden nimeämistä 'Brabanconin paimenkoiraksi' (Brabancon Shepherd), sillä on olemassa sekä Hollannin että Belgian Brabant. Jos tämä ehdotus olisi hyväksytty, karkeakarvaiset hollannin- ja belgianpaimenkoirat olisivat muodostaneet yhden rodun.

Jos pitäisi muodostaa järjestys belgianpaimenkoiran (BPK), hollanninpaimenkoiran (HPK), saksanpaimenkoiran (SPK) ja kuvitellun 'mannermaisena paimenkoiran' (MPK) kesken, jossa tyyppi vaihtelee systemaattisesti edeltä määritellyllä tavalla, voitaisiin se esittää seuraavasti:

-----> eleganssi

SPK ***** MPK * HPK ** BPK

<----- pituus, rungon raskaus, kulmaukset, askelpituus

Tyyppissä esiintyvät erot on kuvattu määrällisesti asteriskeilla. Tyyppin määrittämiseen käytetään seuraavia ominaisuuksia: luuston raskaus, tyylikkyys, rotevuus, kulmaukset, rungon pituus suhteessa säkäkorkeuteen ja liike ravissa. (ks. kuvio 1)

Tässä rotumäärittelyn tulkinnaa on käytetty pohjana vuonna 1978 muokattua rotumäärittelyä. Haluamme erityisesti selittää ja tarkentaa joitakin kohtia, jotka ovat yhä liian ylimalkaisia tai jotka on laadittu vaikeaselkoisella erikoiskielellä, kuten myös kohtia, joista keskustellaan ja kiistellään sekä lisäksi niitä seikkoja, joihin belgianpaimenkoiria harrastavat yhdistykset ovat säännöllisesti kehoittaneet kasvattajia kiinnittämään huomiotaan kehittäessään rotua.

ROTUMÄÄRITELMÄ

YLEISVAIKUTELMA - OMINAISUUDET

"Keskikokoinen koira, sopusointuiset mittasuhteet, älykäs, karaistunut, totunut oleskelemaan ulkona ja kestävä huonoon säätä sekä Belgiassa yleisiä säävaihteluja. Sopusuhteisella olemuksellaan ja ylväällä pään asennollaan belgianpaimenkoiran tulee antaa vaikutelma hienostuneesta voimasta, joka on ominaista palveluskoirille. Synnyttäisiin paimenkoiran ominaisuuksiin yhdistyvät parhaiten vahtikoirien arvokkaat ominaisuudet. Tarvittaessa belgianpaimenkoira puolustaa isäntäänsä epäroimättä, peräänantamattomasti ja kiihkeästi. Se on valpas ja tarkkaavainen, ilme on eloisa ja tutkiva ilmaisten älykkyyttä."

Koiran tulisi olla keskikokoinen, sillä vain keskikokoiset koirat voivat olla kestäviä ja ketteriä samanaikaisesti kuin niiden pitää olla riittävän kunnioitusta herättäviä ja voimakkaita, mitä palveluskoiralta odotetaan. Liian suuret koirat eivät ole yhtä eloisia ja kestäviä. Suuremman painonsa takia ne voivat olla kömpelöitä, karkeatekoisia ja nopeasti väsyviä. Liian suuret koirat ovat usein myös rakenteeltaan vähemmän sopusuhteisia, ne voivat olla liian pitkäjalkaisia tai niiden vatsalinja ei ole tarpeeksi laskeutuva, mikä toisinaan liittyy liian suoriin kulmauksiin. Toisaalta pienet koirat eivät ole niin vahvoja, koska niillä on hienempi ja kevyempi luusto ja lyhytten jalkojensa vuoksi ne eivät ole yhtä kestäviä.

Belgianpaimenkoirien yhteydessä käytetään termiä 'keskilinjainen'. Koirat jaetaan kolmeen tyyppiin:

- 'pitkälinjainen': solakka, hienostunut, juoksemiseen sopiva, selkeät kulmaukset lavoissa ja pitkäkalloinen
- 'lyhytlinjainen': vantteraa, tanakka, roteva, vahtimiseen ja vetämiseen sopiva, suorat kulmaukset lavoissa ja leveä kallo
- 'keskilinjainen': tyyppinä välimuoto edellisistä, myös kallon muodossa

Monet koiraharrastajat eivät ole tottuneet tähän terminologiaan ja ymmärtävät sitä usein huonosti. Usein ajatellaan, että koiran tyyppi tulee koiran pituudesta. Tietyt ominaisuudet, kuten olkakulmaukset vaihtelevat hyvin suuresti saman tyyppin sisällä. Siten kaikilla 'pitkälinjaisilla' koirilla ei ole korostuneita etukulmauksia tai 'keskilinjaisilla' keskinkertaisia etukulmauksia. Ei pidä unohtaa, että tällä luokittelulla on maailmanlaajuinen morfologinen pohja ja se viittaa rungon yleiseen rakenteeseen, rungon mittasuhteisiin ja koiran ääriivoihin (siluettiin). Valtaosa roduista kuuluu 'keskilinjaisiin', eli ne ovat mittasuhteiltaan harmoonisia ja usein neliömäisiä (yhtä korkeita kuin pitkiä), kuten belgianpaimenkoirat.

Toinen huomionarvoinen looginen luokittelu on Cuvierin vuonna 1800 laatima ja Pierre Megninin vuonna 1897 edelleen kehittämä. Tyyppi, joka tässä luokittelussa vastaa 'keskilinjaisista' on 'suden tyyppinen' (wolf type, lupoid). Tähän tyyppiin kuuluvat paimenkoirat ja ryhmään kuuluvilla koirilla on seuraavat ominaisuudet:

- pyramidin muotoinen pää, jonka huipulla korvat, yleensä pystyt, pitkät ja suippo kuono, tiiviit huulet, ylähuuli ei peitä alaikenien tyveä. 'Suden tyyppiset' koirat kuuluvat yleensä 'keskilinjaisiin' ja ovat harvoin 'hypertyyppisiä'. (Termi 'hypertyyppinen' viittaa tässä hyvin suuriin koiriin, joilla on erittäin kehittyneet lihakset).

Kolme muuta tyyppiä P.Megninin mukaan ovat 'metsästyskoiratyyppi' (Braceoid), 'mastiffityyppi' (Molossoid) ja 'vinttikoiratyyppi' (Graioid).

Mitä tulee koiran muotoon ja kokoon, edelleen erotetaan 'hypertyyppiset', 'eumetriset', kuten belgianpaimenkoira ja 'ellipsometriset'. Rotumääritelmän mukaan belgianpaimenkoiran tulee olla 'mittasuhteiltaan sopusointuinen'. Voidaan puhua sopusointuisuudesta, kun koiran kaikki ruumiinosat muodostavat hyvin järjestetyn kokonaisuuden. Nimenomaan kokonaisuuden tulee olla sopusointuinen. Yleisvaikutelmaan vaikuttavat erityisesti jatkuvat linjat. Ylälinjassa ei saa olla katkoja. Se alkaa korvista ja jatkuu yli selän aina hännän päähän asti. Alalinjan, joka alkaa kaulasta, täytyy jatkua keskeytymättä eturinnan ja rinnan kautta nousten hiukan ylöspäin vatsaa kohti. Usein unohdetaan, että juuri alalinja voi suuresti lisätä sopusointuista kokonaisvaikutelmaa koiralla, jolla on hyvä massa.

Kun puhutaan sopusointuisuudesta ja kokonaisvaikutelmasta, tullaan luontevasti kohtaan, jossa voidaan määritellä kynologisesti käsite 'tyyppi', joka on niin tärkeä belgianpaimenkoiran kyseessä ollessa. Tämän käsitteen tulee olla todella hyvin selitetty, vaikka jo edellä mainittiinkin tyyppien luokittelu morfologiselta pohjalta.

Koiran tulee olla tyypiltään rodunomainen. Jokaisella rodulla on siis hyvin määritelty tyyppi. Sanomme, että kyse on tyypillisestä belgianpaimenkoirasta, kun siinä yhdistyy voima, hienostuneisuus, ja viehättävyys sekä tyylikkyys. Voima ja tyylikkyys ovat ominaisuuksia, joita ei tule pitää yhteensopimattomina, vaan niiden tulee olla hyvin tasapainossa keskenään. Karkeat, voimakasraajaiset ja raskaat belgianpaimenkoirat eivät ole tyypillisiä. Kuitenkin voimaa ja vankkuutta tulee olla. Myöskään belgianpaimenkoirat, joilla on liian kevyt luusto, 'hypertyyppiset', eivät ole rodunomaisia. Rodunomaista belgianpaimenkoiraa voitaisiin kuvata myös seuraavasti: rakenteeltaan neliömäinen, ei liian kulmautunut, seisoo tukevasti pitäen päätään ylväästi korkealla. Kaikkein yleisimmän määritelmän mukaan koira on rodunomainen, jos siinä on rodulle luonteenomaiset ominaisuudet esillä riittävän näkyvästi, toisin sanoen 'tyyppi' on kokonaisuus, joka muodostuu selkeästi esillä olevista rodulle olennaisista ja erityisistä ominaisuuksista. Tämä tarkoittaa, että 'rotutyyppi' liittyy eroihin, jotka voidaan havaita rodun sisällä ja suhteessa muihin rotuihin. Voidaan myös lisätä, että on olemassa 'kenneltyyppisiä', joita aloitteleva harrastaja ei tule ajatelleeksi. 'Kenneltyyppinen' koira voi tietysti olla hyvä rodunomainen koira. Mutta voi tulla ongelmia, jos 'kenneltyyppi' eroaa joltain osin rotumääritelmästä, mutta kasvattaja esittää koiran onnistuneesti amatööreille ja tuomareille rodunomaisena.

On myös syytä kommentoida termiä 'kuiva', joka maallikon on ehkä vaikea ymmärtää, mutta joka on erittäin tärkeä termi belgianpaimenkoirista puhuttaessa. Belgianpaimenkoiran tulee olla kuiva. Se tarkoittaa, että sillä ei saa olla grammaakaan liikaa rasvaa, se ei saa olla raskas eikä pullea, eikä löysänahkainen. Lihasten tulee olla kovat ja kiinteät. Siten käytetään termejä kuivat lihakset, kuiva ruumiinrakenne, kuiva luusto jne. Kuivan vastakohtia ovat raskas, lihava ja löysä. Lisäksi jänteiden (kudokset, joilla lihakset kiinnittyvät luihin) ja nivelsiteiden (kudokset, jotka yhdistävät luita nivelissä) tulee olla samalla tavoin tiukat ja kuivat, ei pehmeät. Lyhyesti sanottuna kuiva koira on lihaksikas, mutta ei lihava ja sillä on lujat ja kiinteät nivelet. Nartuissa ilmenee toisinaan, että varsinkin niiden selän kiinteydessä on toivomisen varaa penikoinnin ja pentujen syöttämisen seurauksena. Tämä täytyy arvosteltaessa huomioida hankittuna ominaisuutena, mikäli ennen pentuja kiinteydessä ei ollut huomautettavaa.

Yleisvaikutelmassa täytyy vielä mainita sukupuolileima. Uroksen tulee olla selkeästi maskuliininen ja nartun feminiininen, vaikkakaan belgianpaimenkoirilla tämä ero ei ole niin selvä kuin monilla muilla roduilla (esimerkiksi saksanpaimenkoiralla). Syy tähän on rodulle ominainen tyylikkyys, jota myös uroksella täytyy olla. Arvosteltaessa tulisi rangaista enemmän narttumaisuutta ja feminiinisyyttä uroksessa kuin nartun maskuliinisuutta. Usein virheellisesti sanotaan, että maskuliiniset nartut ovat hyviä jalostukseen. Tällöin unohdetaan, että liian raskaat ja raskasraajaiset nartut periyttävät myös nuo virheensä. Koiran sukupuolileima ilmenee luuston ja pään vahvuudessa. Uroksella on voimakkaampi pää kuin nartulla, etenkin kallo on leveämpi. Myös silmien ilme kuvataan usein maskuliiniseksi tai feminiiniseksi.

Luonteenomaisuudet on kuvattu rotumääritelmässä melko yksityiskohtaisesti. Belgianpaimenkoiran räiskyvän luonteen tulee näkyä niin näyttelykehässä kuin koiran koko ilmeessä ja käyttäytymisessä. Sen

koko lihaksikas vartalo näyttää olevan täynnä räjähtävää voimaa, jota sen on vaikea hillitä ja se on koko ajan valmiina toimintaan. Belgianpaimenkoiralle luonteenomaista ovat myös säkenöivät silmät ja suora, tulisesti puhutteleva katse. Ne vakuuttavat meidät koiran sisäisestä voimasta, pelottomuudesta ja valmiudesta toimintaan. Tällainen koiran olemus sekä pään ja silmien ilme ovat hyvin tyypillisiä rodulle. Rotumääritelmässä kuvatut luonteenominaisuudet ovat myös määräävä tekijä ajatellen koiran arvoa käyttökoirana ja ne ovatkin belgianpaimenkoiran menestyksen perusta. Siten luonteenominaisuudet ovat äärimmäisen tärkeitä ja ne pitää ottaa huomioon arvostelun hetkellä näyttelyssä.

On huomattava, että vaikka koirassa olisi tiettyjä pieniä virheitä, se voi silti saada hyviä tuloksia näyttelyissä. Tämä voi olla aloitteleville harrastajille outoa ja käsittämätöntäkin. Tällaisilla koirilla on yleensä silmiinpistävän hyvä kokonaisolemus, ne ovat hyväntyyppisiä ja sopusuhtaisia, lisäksi ne käyttäytyvät kehässä vapaasti ja temperamenttisesti. Kokenut tuomari näkee yleisvaikutelman, eri osien yhteensulautumisen ja kauniin kokonaisuuden, jotka korvaavat pienet yksittäisvirheet. Kun tuomari asettaa kokonaisuuden etusijalle, hän ei todellakaan arvostelee yksilöllisiä virheitä etsimällä. Katsoessaan koiraa tuomari näkee nopeasti, missä määrin kokonaisuus on sopusointuinen ja vastaa ihannetyyppejä, ja minkä laatuarvosanan koiralle voi antaa. Monet harrastajat, jopa rotujärjestöjen korkeimmilla tasoilla, yhä puolustavat ajatusta, jossa tuomarit käyttäisivät tarkoin määriteltyä pisteytysjärjestelmää. Esimerkiksi hampaat, turkki, liikkuminen jne. pisteytettäisiin erikseen ja laskettaisiin yhteen ja tätä summaa verrattaisiin maksimipisteisiin. Saavutettu prosenttiluku sitten määräisi laatuarvosanan. Monissa koirakirjoissa puolustetaan tämäntyyppistä menetelmää ja niissä vieläpä esitellään valmiita pisteytysjärjestelmiä. Joihinkin rotumääritelmiin on jopa lisätty pisteytysjärjestelmä. Tämän järjestelmän kiitettävä tavoite on luoda objektiiviset kriteerit ja poistaa subjektiivisuus ja suosiminen, niin että arvostelu olisi harrastajan ymmärrettävissä tai ainakin perusteltavissa ja hyväksyttävissä. Samalla kuitenkin unohdetaan kaksi seikkaa. Ensiksi, edellä mainittua erittäin tärkeää kokonaisvaikutelmaa ei voida tarkoin määritellä, eikä sitä voida pisteyttää. Kuitenkin tuomari pystyy kokemuksensa ja rodun tuntemuksensa perusteella arvostelevaan kokonaisolemuksen. Toiseksi, kun laaditaan pisteytysasteikkoa, ei voida ottaa huomioon sitä tosiasiaa, että jos koira ei tyydytä jossain kohdin (esim. hampaat tai korvat), se voi aiheuttaa hylkäämisen.

PÄÄ

Pää on hyvin meislautunut, kuiva, ei liioitellun pitkä. Kallo ja kuono ovat kutakuinkin saman pituiset, kuono saa kuitenkin olla hiukan kalloa pitempi, mikä antaa viimeistellyn kokonaisvaikutelman.

'Hyvin meislautunut' tarkoittaa, että pää ei saa olla karkea eikä raskas, vaan sen on oltava 'kuiva'. Iho ei saa olla löysä ja kurttuinen ja pään linjojen tulee olla sulavat ja yhtenäiset. On hyvin tärkeää ja tyypillistä, että kuono voi olla hiukan otsaa pitempi. Esimerkiksi saksanpaimenkoiralla ja jopa colliella, jonka kuono on kevyempi, on hyvin tarkasti määrätty, että kuonon ja otsan on oltava samanpituiset. Lyhyet kuonot eivät ole belgianpaimenkoiralla lainkaan tyypillisiä, mutta pitää olla myös varuillaan 'hypertyyppisten' kuonojen suhteen, jotka ovat liian pitkiä tai liian kevyitä (vrt. collie).

Kirsu

Musta, hyvin avonaiset sieraimet.

Kuono

Keskipitkä, asteittain kirsua kohti kapeneva. Kuononselkä on suora, sivusta katsottuna yhdensuuntainen otsalinjan kanssa. Kita avautuu suureksi.

Huulet

Ohuet, tiiviit, voimakkaasti pigmentoituneet niin, että limakalvojen punaisuus ei näy.

Posket

Kuivat, litteät vaikkakin lihaksikkaat.

Kuononselän, siis kirsusta otsapenkereeseen, on oltava suora. Jos kuononselkä on kupera, sitä kutsutaan 'kyömynenäksi' tai 'roomalaiseksi nenäksi'. Jos kuononselän ja kallon linjat sivusta katsoen ovat yhdensuuntaiset, puhutaan 'parallellismistä, yhdensuuntaisista linjoista'. Jos pään ylälinja on kovera, puhutaan 'konvergenssistä, yhtenevistä linjoista' ja jos linja on kupera, termi on 'divergenssi, eriävät linjat'. (Ks kuvio 3)

Belgianpaimenkoiran pään siluettia kutsutaan suoraviivaiseksi. Se ei saa olla kovera eikä kupera, niin kuin joillain toisilla roduilla.

Belgianpaimenkoiralle on hyvin luonteenomaista 'hyvin avautuva kita', joka tarkoittaa että kun suu on avoinna, suupielet vetäytyvät enemmän taakse ja leuat ovat enemmän erillään toisistaan kuin muilla paimenkoiraroduilla.

Huulten ja poskien kuvaus on tarkka, mutta on silti syytä huomauttaa että litteät posket ovat tyypilliset ja erikoisesti poskiluun kaari ei saa olla liian ulkoneva tai näkyvä.

Usein ilmenevä virhe kuonossa on heikosti kehittynyt alaleuka. Tästä tarkemmin seuraavassa kohdassa 'hampaat', jossa käsitellään 'hyvin kehittyneitä leukoja'.

Hampaat

Hyvin kehittyneisiin leukoihin tiukasti kiinnittyneet vahvat, valkoiset, säännölliset hampaat. Leikkaava purenta eli yläleuan etuhampaiden tulee liukua saksimaisesti alaleuan etuhampaiden päälle koskettaen niitä kevyesti. Tasapurenta eli etuhampaiden päittäinen asento sallitaan, itse asiassa sitä suositaan lampaiden ja karjan paimennustehtävissä käytettävillä koirilla.

Vastakohtana saksan- ja hollanninpaimenkoirille, sekä saksi- että tasapurenta on sallittua. Saksipurenta on hampaitten normaali ja täydellinen tapa sulkeutua, lisäksi etuna on, että etuhampaat kulumat hitaammin. Koiraharrastajien mielipiteet jakautuvat, kun on kyse tasapurennasta. Usein mainittu etu on, että napanuoran pureminen on helpompaa, haittana taas hampaiden nopeampi kuluminen.

Jos rodussa sallitaan tasapurenta, huomataan myös lievän alapurennan lisääntymistä. Lyhyesti sanoen voidaan kuitenkin myöntää, että niin saksi- kuin tasapurenta ovat normaaleja. Voidaan myös asettaa kysymys, ovatko belgialaiset koiraharrastajat erityisen suvaitsevaisia tasapurennan suhteen tai jopa sen puolestapuhujia, koska molemmat purennat ovat hyväksytyjä myös bouvierille ja schipperkelle.

Otsapenger

Kohtuullinen

'Kohtuullinen' otsapenger tarkoittaa, että sen tulee olla vähemmän korostunut kuin 'keskinkertainen'. 'Kohtuullinen' otsapenger soveltuu belgianpaimenkoiran meislattuun päähän sopuuhaisemmin kuin 'keskinkertainen'. Vertailun vuoksi, hollanninpaimenkoiralla on 'vähän otsapengertä' ja saksanpaimenkoiran otsapenger on korostunut.

Silmäkulmat

Eivät ulkonevat, kuono silmien alapuolelta hyvin meislautunut.

Kallo

*Leveydeltään keskinkertainen, suhteessa pään pituuteen.
Otsa pikemminkin tasainen kuin pyöristynyt, keskilinjän
kohdalla hieman korostunut, sivulta katsottuna
yhdensuuntainen kuononselän kanssa.*

On hyvin vaikea tietää, mitä tarkoitetaan 'keskileveällä kallolla'. Koska kallon leveys on tyypillinen rodunomainen piirre, tehdään vertailu kahteen samankaltaiseen rotuun. Aluksi täytyy erottaa toisistaan käsitteet 'leveysvaikutelma' ja 'todellinen leveys'. Leveysvaikutelma riippuu pään pituudesta. Belgian- ja saksanpaimenkoiralla pään pituus on noin 40% säkäkorkeudesta ja käytännössä se on sama myös hollanninpaimenkoiralla. Rotumääritelmissä saksan-, hollannin- ja belgianpaimenkoirien päät määritellään seuraavasti: 'pää korvien välissä kohtuullisen leveä', 'muoto mieluummin pitkäkö kuin raskas', 'keskileveä kallo'. Mikään näistä ei ole kovin tarkka määritelmä. Kuitenkin tiedämme, että saksanpaimenkoiran kallon tulee olla voimakas. Saksanpaimenkoiran, ja pienemmässä mittakaavassa myös hollanninpaimenkoiran, pää tulee antaa raskaampi vaikutelma kuin belgianpaimenkoiran. Tästä syystä olemme vakuuttuneita siitä, että belgianpaimenkoiran pään tulee olla kapeampi kuin näiden kahden muun paimenkoiran. Tätä pidämme myös tyypillisenä rodunomaisena piirteenä. On kuitenkin pidettävä huolta siitä, että kalloista ei tule liian kapeita ja siten 'hypertyypisiä'.

Belgianpaimenkoiran rotumääritelmän mukaan otsan tulee olla 'pikemminkin tasainen'. Tämä voisi tarkoittaa aluetta korvien välissä (poikittaissuunnassa), mutta sillä tarkoitetaan kuitenkin niskakryhmyä ja otsapenkereen välistä osaa (pitkittäissuunnassa). Otsan tulee siis olla mahdollisimman suoraviivainen, ei kupera eikä pyöreä. Pyöreä otsa, joka esiintyy tavallisesti yhdessä liian korostuneen otsapenkereen kanssa on epätyypillinen belgianpaimenkoiralle. Kun kuononselän suoraviivaisuus ei aseta ongelmia, täydellisen tasaista otsaa tulee pitää ihanteellisena. Tämän vuoksi rotumääritelmässä puhutaan 'pikemminkin tasaisesta otsasta'.

Kuononselän ja otsan yhdensuuntaisuus on jo käsitelty aiemmin.

SILMÄT

*Keskikokoiset, eivät ulkonevat eivätkä sisään painuneet,
hieman mantelinmuotoiset, ruskeahkot, mieluummin
tummat. Mustareunaiset luomet. Suora, valpas, älykäs ja
tutkiva katse.*

Silmät on kuvattu tarkoin. Arvoitellessaan silmiä tuomarit katsovat ennenkaikkea iiriksen väriä. Määritelmä 'ruskeahko, mieluummin tumma' ei tarkoita, että värin pitäisi olla lähes musta tai tummanruskea. On tärkeää, että väri sointuu turkin väriin. Vaaleat silmät tummalla tai mustalla koiralla on kauneusvirhe.

Monilla kasvattajilla on virheellinen käsitys, että vaaleat silmät liittyisivät jotenkin heikkoon luonteeseen, mutta tätä väittämää ei ole voitu mitenkään todistaa.

Lisättäköön vielä, että silmät eivät saa olla liian suuret tai pyöreät, vaan juuri kuten rotumääritelmä painottaa 'keskikokoiset ja mantelinmuotoiset'.

KORVAT

*Selvästi kolmiomaiset, jäykät ja pystyt, korkealle
kiinnittyneet ja pituudeltaan suhteelliset. Korvalehdet
tyvestä hyvin pyöristyneet.*

Belgianpaimenkoiran korvat ovat hyvin tyypilliset. Kolmiomainen muoto voisi hyvin tarkoittaa tasasivuista kolmiota (kaikki sivut yhtä pitkiä), vaikka tasakylkistä kolmiota (vähän pitempi kuin leveä) on pidettävä myös hyvänä korvien muotona, kunhan ne ovat sopusointuiset päähän nähden.

'Korkealla sijoittuneet' tarkoittaa, että korvat ovat todellakin kallon päällä. Koska kallo ei saa olla leveä, eivät korvien tyvet saa olla liian suuret. Saksanpaimenkoiran korvien tulee olla keskikokoiset ja tyvestä leveät. Tämä rotu eroaakin monista muista paimenkoiraroduista korvien jäykkyyden, koon ja erityisesti korvien

leveän tyven suhteen. Hollanninpaimenkoiran korvien tulee olla 'pikemminkin pienet kuin suuret' ja kokemuksesta tiedetäänkin, että ne ovat pienemmät kuin saksanpaimenkoiralla.

On siis täysin varmaa, että belgianpaimenkoiran korvat ovat rodulle hyvin tyypilliset ja että ne ovat pienemmät kuin hollanninpaimenkoiralla ja todella selvästi pienemmät kuin saksanpaimenkoiralla.

Voidaankin asettaa kyseenalaiseksi olisiko parempi, että rotumääritelmässä sanottaisiin yksinkertaisesti 'pienet korvat' tai edes 'pikemminkin pienet korvat'. Liian monilla belgianpaimenkoirilla on nimittäin aivan liian suuret ja varsinkin liian pitkät korvat.

KAULA

Sulavalinjainen, pitkähäkö, lihaksikas ilman kaulapoimua, levenee asteittain lapoja kohden. Niskan tulisi olla aavistuksen verran kaareva.

Vaikka kaula ja niska on hyvin kuvailtu, niistä ei löydy rodunomaisia piirteitä. Onneksi niitä löytyy kuitenkin kohdasta 'Yleisvaikutelma', jossa on maininta 'ylväs pään asento'. Kaulan asennon ja vaakatason muodostama kulma määrää, kantaako koira päätä ylhäällä vai ei. Kulma kasvaa, kun koira on valpas, ja pienenee, kun se ravaa. Normaaliasennossa tämän kulman on oltava suurempi kuin 45 astetta, saksanpaimenkoiralla se on nimenomaan 45 astetta. (ks. kuvio 2)

Belgianpaimenkoiralle tyypillinen kaulan ja pään koholla oleva asento riippuu myös luonteenomaisesta temperamentista ja lapojen asennosta.

ETURAAJAT

Vankka luusto, kuiva ja voimakas lihaksisto.

Lavat

Lapaluut ovat pitkät, vinot ja litteät. Ne muodostavat olkavarren kanssa riittävän kulman, joka mahdollistaa kyynärpäiden helpon liikkeen.

Olkavarret

Olkavarsien tulee liikkua tarkalleen rungon pituusakselin suuntaisesti.

Kyynärvarret

Pitkät ja lihaksikkaat.

Välikämmenet

Vahvat ja lyhyet, suorat ranteet ilman jälkiä riisitaudista.

Käpälat

Pyöreähköt, varpaat kaarevat ja tiiviit. Paksut ja joustavat päkiät, tummat ja vahvat kynnet.

Eturaajojen osat erotellaan seuraavasti: lavat, olkavarret, kyynärvarret, välikämmenet ja etukäpälat. Nivelet ovat olkanivel, kyynärnivel ja rannenivel.

Eturaajojen täsmällinen kuvaus edellyttäisi, että pitäisi määritellä eturaajojen luiden pituus tai suhteellinen pituus sekä kaltevuus ja monenko asteen kulmissa luut ovat nivelissä.

Rotumääritelmässä sanotaan, että lapaluiden pitää olla pitkät. Tämän seikan tulee liittyä kahteen rotumääritelmässä mainittuun ominaisuuteen: Hyvin laskeutuvaan rintakehään ja vinoon lapaluuhun.

Lapaluun ja vaakatason välistä kulmaa ei ole erikseen määritelty. Edelleen, rotumääritelmän mukaan lapaluun on muodostettava 'olkavarren kanssa riittävä kulma'. Tätäkään kulmaa ei voida numeerisesti määritellä.

Jos koiran lapakulma (lapaluun ja olkavarren muodostama kulma) on 90 astetta, sitä pidetään voimakkaasti kulmautuneena edestä. Kun lapaluu muodostaa vaakatason kanssa yli 65 asteen kulman, puhutaan suorasta kyynärvarresta, suorista etukulmauksista tai suorista lavoista. Lavan nivelen muodostaman kulman tärkeys riippuu siitä, miten apulinjat valitaan. Näiden apulinjojen tulee kulkea keskeltä lapaluuta ja olkavartta. Siten saadaan oikein kulmautuneelle saksanpaimenkoiralle todelliseksi lapakulmaksi 100 astetta, vaikka rotumääritelmässä sille määritellään 'enemmän tai vähemmän suora kulma'. Belgianpaimenkoiralla lapakulman tulee olla suurempi.

Yleisesti koiran anatomian kannalta katsoen oikea kulma lapaluun ja vaakatason välillä on 50-55 astetta. Kun se on 65 astetta tai enemmän, kyseessä ovat suorat lavat. Useimmat asiantuntijat pitävät ihanteellisena, että vaakatason ja olkavarren välinen kulma on suurempi kuin lapaluun ja vaakatason muodostama kulma. Tämän perusteella oikein kulmautuneella belgianpaimenkoiralla lapakulma on noin 110 astetta ja lapaluun ja vaakatason välinen kulma 50-55 astetta. Vertailu hollanninpaimenkoiraan ei anna paljon apua, sillä sen rotumääritelmässä määritellään 'lavan asento vino, liittyen sopivanpituisen olkavarteen'.

Luiden pituudesta belgianpaimenkoiran rotumääritelmä toteaa, että lapaluun ja kyynärvarren tulee olla pitkiä, mutta olkavarren pituutta ei määritellä. Hyvärakenteisella keskikokoisella ja keskipainoisella koiralla lapaluun ja olkavarren tulee olla kutakuinkin samanpituisia ja kyynärvarren luut voivat olla vähän pitemmät.

Hyvin usein havaitaan, että belgianpaimenkoiralla on liian lyhyt ja/tai liian suora olkavarsi. On kuitenkin ilmeistä, että koiralla voi olla hyvät etukulmaukset ja hyvin laskeutunut rinta vain jos lavat ja olkavarret ovat molemmat pitkiä ja samanpituisia.

Etukulmausten arvostelu ei ole helppoa. Siksi koiran on oltava normaalissa, luonnollisessa asennossa siten, että etujalat ovat todella kohtisuorassa rungon alla. Lapakulma näyttää todellista suuremmalta, mikäli koiraa esitetään 'pidennetyssä asennossa' (sivusta katsottuna virheellinen seisonta-asento) tai jos pää on liian pystyssä tai koira vetää taluttimessa.

Toisinaan myös lapojen oikeasta sijainnista keskustellaan. Ne voivat olla liian takana tai liian edessä. Yleisimmin ne ovat liian edessä (lapaluu liian lähellä lavan kärkeä), jolloin puhutaan 'eteenpäin työntyneestä tai ulkonevasta lavasta'. Tästä seikasta on eriäviä mielipiteitä. Kuitenkin nykyään ollaan yksimielisiä siitä, että eteenpäin työntynyt lapa liittyy erityisesti suoraan ja lyhyeen olkavarteen sekä suoraan ja usein hieman lyhyeen lapaan. Lisäksi eturinta ja rintakehä ovat usein heikosti kehittyneitä.

Rotumääritelmän mukaan olkavarsien tulee liikkua tarkalleen yhdensuuntaisesti rungon pituusakselin kanssa. Tässä on kyse yhdensuuntaisista tasoista (joissa olkavarret liikkuvat) pituusakselin suuntaisesti, mutta se ei vielä tarkoita, että nämä tasot olisivat kohtisuorassa maahan nähden. Lisäksi on luultavasti tarkoitettu myös kyynärvarsien ja välikämmenten liikettä. Näin ollen ilmaisu 'raajojen tulee liikkua yhdensuuntaisilla tasoilla' olisi kaikkien hyväksyttävissä. Nämä tasot voivat olla siis vain kohtisuorassa maata kohden, muuten koira kaatuisi.

Välikämmenten on rotumääritelmän mukaan oltava 'lyhyet', mutta niiden asennosta ei ole mainintaa. Useimmiten ollaan sitä mieltä, että jos koiran lapojen asento on vino, välikämmentkin ovat aavistuksen verran kulmautuneet. Tällöin joudutaan tekemisiin toisen kulman kanssa, joka olisi huomioitava arvosteltaessa eturaajoja, nimittäin rannenivelen kulmaus (= välikämmenten ja kyynärvarren suuntaisen kuvitellun suoran välinen kulma, kun kyynärvarsi on kohtisuorassa maahan nähden). Arvostelussa kohtisuorassa olevista tai selvästi vinoista välikämmentistä käytetään sanontaa 'suorat' ja 'heikot' ranteet. Nyt voimme kertoa kolmea jo aiemmin mainittua rotua keskenään. Saksanpaimenkoiralle kulmautuneet ranteet

(joustava välikämmen) ovat hyvin ominaiset ja ne toimivat ravatessa iskunvaimentimina. Rotumääritelmän mukaan tuo kulma on noin 20 astetta. Hollanninpaimenkoiran rotumääritelmä vaatii 'rannenivelen riittävää joustavuutta', mikä selvästi tarkoittaa, että ranteen tulee olla kulmautunut ja välikämmenen vinossa asennossa. Hollanninpaimenkoira on lavoista ja ranteista vähemmän kulmautunut kuin saksanpaimenkoira ja belgianpaimenkoira on lavoistaan suurinpiirtein samanlainen kuin hollanninpaimenkoira, mutta ranteet ovat epäilemättä suuremmin kulmautuneet. Belgianpaimenkoiran välikämmenen asento on rodulle tyypillinen ja asennon pitää olla mahdollisimman kohtisuora. Lopuksi huomautettakoon, että edestäkatsoen etujalkojen tulee olla kohtisuorassa eli kyynärvarsien on oltava suorat (myös sivusta katsoen) ja välikämmenien tulee olla niiden jatkeena.

Tärkeimmät virheet, joita ilmenee eturaajojen, kulmauksissa, luiden pituudessa ja asennoissa ovat: suorat kulmaukset lavoissa, pitkät ja vinot välikämmenet (heikot ranteet), ulospäin taipuneet tai kaarevat kyynärvarret (länkisääret), sisään- tai ulospäin kääntyneet kyynärpäät ja sisään- tai ulospäin kääntyneet etukäpälät.

RUNKO

Runko on voimakas, mutta ei raskas. Pituus uroksella olkaluun päästä lanneluun päähän on jokseenkin sama kuin säkäkorkeus. Narttu voi olla hieman pitempi.

ETURINTA

Edestä katsoen ei kovin leveä olematta kuitenkaan ahdas.

RINTAKEHÄ

Ei kovin leveä, kuitenkin syvä ja hyvin laskeutuva kuten kaikilla erittäin kestävillä eläimillä. Kylkiluiden yläosat kaareutuneet.

SÄKÄ

Korostunut

Ylälinja

(Selkä ja lanteen seutu) suora, leveä ja voimakaslihaksinen.

Vatsa

Kohtuullisesti kehittynyt, ei riippuva eikä vinttikoiramainen. Vatsaviiva jatkaa soposuhtaisesti rinnan alaosan linjaa.

Lantio

Erittäin kevyesti viettävä, kohtuullisen leveä.

Belgianpaimenkoiran pituudesta puhuttaessa ollaan tekemisissä taas rodulle tyypillisen ominaisuuden kanssa, rungon pituuden on oltava erityisesti uroksella sama kuin säkäkorkeuden. Koiran pituus mitataan olkaluun päästä lanneluun päähän. Vertaillaanpa jälleen keskenään kolmea jo mainittua rotua. Saksanpaimenkoira on epäilemättä 'pidennetty koira'. Sen rungon pituuden tulee olla nimittäin 110-117% säkäkorkeudesta. Sen rungon pituus-kerroin on siis 10:9,09 - 10:8,54, keskimäärin siis 10:8,8. Hollanninpaimenkoiralla tämä suhde on rotumääritelmän mukaan 10:9 (rungen pituus 111% säkäkorkeudesta). On siis ilmeistä, että hollanninpaimenkoiran rungon pituus vastaa paremmin saksanpaimenkoiran kuin belgianpaimenkoiran rungon pituutta. Ennen saksanpaimenkoirien jalostustarkastuksissa mitattiin rungon pituus ja silloin saatiin keskimääräiseksi rungon pituuden ja

säkäkorkeuden suhteeksi 10:8,47. Saksanpaimenkoirat ovat siis todennäköisesti hieman pitempiä kuin luullaan tai mitä rotumääritelmässä mainitaan. Toisaalta tiedetään, että suhteellisen lyhyt runko hollanninpaimenkoiralla ei ole ainakaan haitta näyttelymenestyksen kannalta.

Voimme siis todeta, että saksan- ja hollanninpaimenkoirat poikkeavat toisistaan rungon pituuden suhteen siis enemmän kuin rotumääritelmät antavat ymmärtää. Tiedämme, että saksanpaimenkoiran rungon pituus ei määräydy niinkään selän ja lanteiden pituuden mukaan vaan pääasiallisesti voimakkaasti kulmutuneista etu- ja takaraajoista. On siis loogista, että vähemmän kulmutuneella belgianpaimenkoiralla on lyhyempi rungon rakenne. Lyhyet rungot ja neliömäinen rakenne täytyy siis ehdottomasti säilyttää, sillä ne ovat erittäin tyypillisiä rodulle. On vielä huomautettava, että vaikkakin jotkut tuomarit käyttävät säännöllisesti termiä 'cob' tarkoittaen neliömäistä koiraa, ei tätä termiä pidä käyttää belgianpaimenkoirasta puhuttaessa. Englanninkielinen sana 'cob' tarkoittaa 'lisättyä massaa' ja lisäksi 'lihaksikasta, vanteraa, lyhyt jalkaista ja rotevaluista hevosta'.

Termiä on alettu käyttää analogisesti myös koirista. Mielestämme on kuitenkin selvää, että niin elegantti koira kuin belgianpaimenkoira ei voi pienimmässäkään määrin vastata tätä kuvausta.

Rinta muodostaa koiran rungon etuosan. Sen osat ovat eturinta ja rintakehän alapuoli. Eturinta ulottuu kaulasta (oikeammin kurkusta) etujalkojen väliin, mistä alkaa rintakehän alapuoli, anatomisena perustana on rintalastan kärki. Sivulta katsoen belgianpaimenkoiran eturinnan tulee työntyä hieman esiin, mitä ei tosin mainita rotumääritelmässä. Eturinta ei voi olla hyvin kehittynyt ja työntyä esiin, ellei koiran etuosa ole hyvin kulmutunut.

Rotumääritelmän mukaan eturinnan ja rintakehän tulee molempien olla edestä katsottuna 'ei juuri leveitä'. Lisäksi rintakehän tulee olla 'laskeutuva', mikä onkin välttämätöntä, jotta saavutetaan riittävä rinnanympärysmitta.

Saksan-, hollannin- ja belgianpaimenkoirien rotumääritelmät toteavat rinnan leveydestä 'ei liian leveää', 'ei kapea' ja 'ei juuri leveää'. Voidaankin siis todeta, että näistä kolmesta rodusta belgianpaimenkoiralla on edestä katsoen kapein rintakehä ja eturinta, mikä onkin välttämätöntä tyylikkäämmän kokonaisvaikutelman saavuttamiseksi.

Rintakehän pituus, jota ei pidä sekoittaa rungon pituuteen, on etäisyys lapaluun kärjestä viimeiseen kylkiluuhun. Ongelma, joka ilmenee puhuttaessa rintakehän pituudesta on se, että juuri rintakehän pituus määrää selän pituuden. Jos edelleen jatkamme päättelyämme, voimme todeta pitkän selän aiheuttavan pitkän rungon, mikä ei todellakaan ole toivottavaa belgianpaimenkoirasta puhuttaessa. Olemmekin sitä mieltä, että ilmaukseen 'pitkä rintakehä' ei tulisi kiinnittää liikaa huomiota. Rintakehän pituus on noin 2/3 rungon pituudesta, jolloin 62 cm korkealla koiralla se on 41,3 cm. Syvä rintakehä tarkoittaa siis hyvin laskeutunutta, ei pitkää.

Ei ole epäilystäkään siitä että belgianpaimenkoira on ja pysyy lyhyenä ja neliömäisenä koirana.

Kylkiluiden pitää olla 'yläosastaan kaareutuneet'. Koska erikseen ei tarkenneta, tulisiko niiden olla 'hieman' tai 'voimakkaasti kaareutuneet' (jälkimmäinen ei varmasti sovellu belgianpaimenkoiraan), voidaan olettaa sen tarkoittavan 'hiukan kaareutuvia kylkiluita'. Tämä sopii rintakehän ominaisuuksiin 'ei juuri leveää' ja 'laskeutuva'. Saksanpaimenkoiran kylkiluut eivät saa olla 'tynnyrimäiset eivätkä litteät' vaan siis 'keskinkertaiset'. Hollanninpaimenkoiralla, joka on hieman karkeatekoisempi kuin belgianpaimenkoira, kylkiluut ovat 'lievästi kaarevat'.

Rotumääritelmä vaatii korostunutta säkää, mikä on aina kaunista koirassa. Korostunut säkä tekee ylälinjasta kauniin. Sanomattakin on selvää, että säkää arvosteltaessa on huomioitava koira ryhti sekä turkki, etenkin harja tai pitkät niskakarvat, jotka voivat peittää sään. Hyvä ja ylväs ryhti on määritelty psyykkisinä ominaisuuksina, joita voitaisiin kutsua persoonallisuudeksi ja temperamentiksi. Jos säkä liikkeessään säilyy korkeana, on kyse erittäin arvostettavasta ominaisuudesta.

On ilmeistä, että selän ja lanteiden (rotumääritelmässä ylälinja) on oltava 'suorat' ja 'voimakaslihaksiset'. 'Leveyttä' sen sijaan ei pidä ymmärtää kirjaimellisesti. Verrattuna muihin rotuihin kyse on enimmilläänkin vain keskileveästä. Saksanpaimenkoiran lanteiden tulee olla 'leveät' ja hollanninpaimenkoiran 'ei kapeat'. Tämä

huomioiden voidaan määritelmä 'selkä ja lanteiden seutu leveä' tulkita sanomalla, että belgianpaimenkoira ei saa näyttää liian hennolta, vaan palveluskoirana sen täytyy olla riittävän vankka ja sen rintakehän sekä vatsaontelon täytyy olla riittävän tilavia kaikille sisäelimille.

Ylhäältä katsoen lanteiden pitää olla selkää kapeammat, muuten koira on liian lihava. Lisäksi niiden tulee antaa vaikutelma voimasta ja jänteveydestä, rotumääritelmässähän sanotaan 'voimakaslihaksinen'. Kuivilla, jänteveillä ja lihaksikkailla koirilla on aina voimakkaat ja kiinteät lanteet. Tällaiset lanteet saattavat nousta hieman, mikä ei ole toivottavaa, mutta ne ovat kuitenkin paremmat kuin heikot lanteet.

Yhtenäisten ylä- ja alalinjojen tärkeyttä on jo painotettu. Selkälinjan ja lanteiden linjan suoruudesta ei voida tinkiä. Sään kohdalta hivenen nouseva ylälinja on todella kaunis, mutta itse selän ja lanteiden tulee aina muodostaa ehdottomasti vaakasuora linja.

Vieläkin liian monien belgianpaimenkoirien, varsinkin pitkäkarvaisten, selkälinja muistuttaa collien selkälinjaa. Collien rotumääritelmän mukaan sen lanteiden tulee olla 'lievästi kaarevat'. Collien englantilaisessa rotumääritelmässä lukee 'kiinteä selkä, joka kohoaa hiukan lanteiden ylle'(back firm with a slight rise over the loins), mikä tarkoittaa että sivulta katsoen selkälinja kohoaa hieman lanteiden kohdalla. Jos belgianpaimenkoiralla on tällainen selkälinja, se ei ole hyväntyyppinen. Collien selkälinjalla ei ole mitään tekemistä 'sään takana olevan painauman' kanssa. Tämä painauma 11. selkänikaman kohdalla on normaali anatominen ilmiö, sillä tämä 11. selkänikaman haarake, joka on käytännöllisesti katsoen pystysuorassa asennossa, on lyhyempi kuin sen molemmiin puolin sijaitsevat muut haarakkeet, jotka kallistuvat sitä kohti. Tästä haarakkeesta on kuitenkin yhä monia eriäviä mielipiteitä. Sen väitetään mm. sijaitsevan edempänä kuin 11. selkänikama. Kuitenkaan tämä lievä painauma ei ole vakava, jos selkä on muuten luja ja kiinteä. Sitä ei saa myöskään sekoittaa 'periksi antavaan' tai 'heikkoon' selkään eikä missään tapauksessa 'notkoselkään'.

Seuraavaksi käsitellään anatomiselta kannalta erittäin tärkeä ruumiinosa: lantio. Rotumääritelmässä mainittu 'kohtuullisen leveä' tarkoittaa samaa kuin jo edellä selän ja lanteiden kohdalla selitettiin. Lisättäköön kuitenkin, että riittävä lantion leveys on jalostusnartulle välttämätön ominaisuus synnytysten helpottamiseksi. Liian kapea lantio nartulla onkin vakava virhe. Lantion asento tai kaltevuus määritellään kulmana, jonka muodostavat selkä-lannelinja ja lantion ylälinja. Lantio muodostuu anatomisesti lantionympäryksestä (lantio + ristiluu) sekä hyvin leveistä ensimmäisistä häntänikamista. Jos lantio on liian kalteva, on kyseessä liian kalteva lantio. Sellaista lantiota kutsutaankin kaltevuusasteesta riippuen 'kaltevaksi', 'viettäväksi' tai 'luisuksi' lantioksi. Toisaalta taas jos lantio on liian vaakatasossa, puhutaan 'suorasta' tai 'latteasta' lantiosta. Ei voida myöskään unohtaa, että lantion tärkein perusta, lonkkaluu, sijaitsee paljon vinommassa asennossa kuin itse lantio (kallistuma saattaa olla jopa 45 astetta vaakasuoraan nähden). Lonkkaluu on enemmän tai vähemmän yhdensuuntainen olkavarren kanssa. Tästä syystä puhutaankin usein 'etu- ja takaraajojen yhdensuuntaisuudesta'.

Kun verrataan taas saksan-, hollannin- ja belgianpaimenkoirien rotumääritelmiä, lantio määritellään vastaavasti 'vähäisesti kalteva' (n. 23 astetta), 'ei viettävä' ja 'erittäin kevyesti viettävä'. Koirasanastossa 'luisu lantio' tarkoittaa 'erittäin voimakkaasti' tai 'liian voimakkaasti viettävä lantio'. Näitä kolmea rotumääritelmää verrattaessa havaitaan, että belgianpaimenkoiralla lantion tulee olla vähiten viettävä. Ihanteellinen kaltevuuskulma, noin 10 astetta, tuntuu hyväksyttävältä ja perustellulta luvulta. Rotumääritelmä ei mainitse mitään lantion pituudesta. Saksan- ja hollanninpaimenkoiran lantion tulee olla 'pitkä' ja 'ei lyhyt'. Kun näitä kahta rotua verrataan anatomisesti belgianpaimenkoiraan (rungen pituus, kulmaukset, jne), on ilmeistä että belgianpaimenkoiralla on lyhyin lantio. Ennenkaikkea tähän vaikuttaa belgianpaimenkoiran neliömäisyys ja lyhyys sekä kulmaukset (pitkä lantio liittyy voimakkaasti takakulmauksiin). (ks. kuvio 9)

On painotettava, että belgianpaimenkoiran lantion asento on rodulle hyvin tyypillinen; siis vain hyvin kevyesti viettävä. Aivan liian monilla, varsinkin pitkäkarvaisilla belgianpaimenkoirilla on liian viettävä lantio. Jos arvosteltaessa ei puututa voimakkaammin tähän virheeseen, tullaan pian tilanteeseen, josta ei ole paluuta, paitsi 'mukailemalla' rotumääritelmää, mikä on todella vihoviimeinen teko.

Huomautettakoon vielä, että jos koiran lantio on korkeammalla kuin säkä, puhumme 'takakorkeasta' koirasta. Jos belgianpaimenkoira on tällainen, syynä ovat useimmiten liian suorat takaraajat, ts. suorat polvet ja kintereet.

TAKARAAJAT

Voimakkaat, ei raskaat, liikkuvat samassa tasossa eturaajojen kanssa. Asento kohtisuorassa maahan nähden.

Reidet

Leveät ja hyvin lihaksikkaat. Polvi on suurinpiirtein kohtisuoraan lonkkaan nähden.

Sääret

Pitkät, leveät, lihaksikkaat ja sopivasti, ei liioitellusti, kintereistään kulmautuneet. Kintereiden tulee olla leveät ja lihaksikkaat ja sijaita mahdollisimman alhaalla. Takaa katsoen kintereiden on oltava täsmälleen yhdensuuntaiset.

Välijalka

Kiinteä, lyhyt, kannukset eivät ole toivotut.

Käpälät

Hieman soikeat, varpaat kaarevat ja tiiviisti yhdessä. Paksut ja kimmoiset päkiät, tummat ja vahvat kynnet.

Takaraajojen osat ovat: reidet, sääret, välijalat ja käpälät sekä lonkan, polven ja kintereen nivelet. (ks. kuvio 8)

Määriteltäessä takaraajat 'ei raskaiksi, korostetaan jälleen tyylikkyyttä. Kun näiden raajojen tulee liikkua samassa tasossa eturaajojen kanssa, oletetaan myös näiden tasojen olevan kohtisuoria ja yhdensuuntaisia keskenään. Kun etu- ja takaraajat liikkuvat samassa tasossa, tarkoittaa se käytännössä, että koira ei voi kävellä 'viistosti', vaan sen täytyy kulkea suoraan, siis rungon pituusakselin suuntaisesti. Itsestään selvää on, että voidaan puhua vain kohtisuorista tasoista, kun koira kävelee. Kun koira kiihdyttää vauhtiaan raviin, jalanjäljet lähenevät toisiaan ja muodostavat helminauhamaisen kuvion. Joskus tämän seurauksena koiran uskotaan liikkuvan ahtaasti, vaikka kyse on aivan normaalista käynnistä. Raajojen onkin mahdotonta liikkua yhdensuuntaisissa tasoissa kiihtyneessä vauhdissa.

Asento 'kohtisuorassa maahan nähden' tarkoittaa, että takaa katsottuna takaraajat ovat kohtisuorassa ja luonnollisesti yhdensuuntaiset.

Aivan tarkka takaraajojen kuvaus vaatisi taas, että tiedettäisiin eri luiden pituudet ja nivelten muodostamat kulmat. Takaraajojen kulmautuminen tarkoittaa yhtä lailla lonkan, polven kuin kintereenkin kulmautumista. Reiden pituutta sekä reisiluun ja lantion muodostamaa kulmaa ei määritellä rotumääritelmässä.

Voimmekin todeta reisiluun ja sääriluun olevan suunnilleen samanpituisia. Vain mikäli takaraajojen kulmaukset ovat hyvin korostuneet, kuten saksanpaimenkoiralla, sääri voi olla pitempi kuin reisi. Reisiluun ja lantion muodostama kulma ei ole olennainen, eikä sitä määritelläkään sen tarkemmin.

Rotumääritelmän mukaan 'polvi on suurinpiirtein kohtisuoraan lonkkaan nähden'. Lantion molempien puolien etuosat muodostavat lonkat. Kun reisiluu on eteenpäin vinossa asennossa, niin takaraajojen tulee olla 'hyvin rungolla'.

Jos sääri on 'pitkä', kuten rotumääritelmä vaatii, ja reisi samanpituisen, lopputuloksena on takaa voimakkaasti kulmautunut koira, sillä vähän kulmautuneen takaosastaan pitkäluisen koiran täytyisi tällöin olla takakorkea (lantio korkeammalla kuin säkä). Pitkät reidet ja sääret ovat varmasti mahdolliset voimakkaasti kulmautuneella saksanpaimenkoiralla, mutta lantiostaan samankorkuisella belgianpaimenkoiralla taas täytyy olla lyhyemmät luut, koska se on vain kohtuullisesti kulmautunut. Todennäköisesti rotumääritelmän maininnalla 'pitkät sääret' on vain haluttu sanoa, että belgianpaimenkoira ei ole lyhytjalkainen koira. Voidaan

myös tulkita, että 'pitkät sääret' ei tarkoita absoluuttisesti pitkiä sääriä, vaan 'pitemmät kuin reidet', sillä anatomian asiantuntijoiden mukaan sääriluun on aina oltava pitempi kuin reisiluun.

Reisiluun ja sääriluun muodostaman kulman tiedämme saksanpaimenkoiralla olevan normaaliasennossa 120 astetta. Hollanninpaimenkoiran rotumääritelmän mukaan ne 'muodostavat normaalin ja kohtuullisen kulman polvitaieessa kuitenkin niin, että reisiluu ei ole liioitellun vinossa'. Lopputuloksena voimme siis todeta, että belgianpaimenkoiran reisiluu ja sääriluu ovat keskipituisia, suurinpiirtein yhtäpitkiä ja muodostavat kohtuullisen kulman polvessa, mikä tarkoittaa enemmän kuin 120 astetta. Voimakas tai heikko polvikulma liittyy vastaavasti korostuneeseen tai vähäiseen kinnerkulmaan.

Belgianpaimenkoiran säärien pitää olla 'sopivasti, ei liikaa, kintereistään kulmautuneet'. Hollanninpaimenkoiran rotumääritelmän mukaan 'kohtuullinen kulmaus kintereissä on toivottavaa, niin että "kantapäähän" on lonkkakyhmystä lähtevällä kohtisuoralla lantion alle'. Kaikesta tästä voimme päätellä, että belgian- ja hollanninpaimenkoiran takakulmaukset ovat 'normaalit' tai 'kohtuulliset' ja että takaraajat ovat hyvin rungon alla. Tällainen asento on tyypillinen belgianpaimenkoiralle, mutta ei lainkaan saksanpaimenkoiralle, jonka pidemmät ja enemmän kulmautuneet takaraajat vaativat taakse vedettyä asentoa (rückständig).

Edelleen rotumääritelmän mukaan kintereiden on oltava 'lähellä maata' ja välijalan 'lyhyt'. Molemmat määrittelyt tarkoittavat itse asiassa samaa asiaa.

Yhdensuuntaisilla kintereillä (joilla ei ole pituusmääritelmää) tarkoitetaan, että ne eivät saa olla liian lähellä (pihtikintu), eivätkä liian kaukana toisistaan (länkisääret). Rotumääritelmän käyttämä sana 'kissatassut' tarkoittaa hyvin muodostuneita etu- tai takakäpäliä. Jos rotumääritelmää luettaisiin kirjaimellisesti tämä tarkoittaisi sitä, että sekä etu- että takakäpälien tulisi olla täydellisen pyöreät. Belgianpaimenkoiran rotumääritelmä on kuitenkin sallivampi pienten vivahde-erojen suhteen ja siksi käpälistä sanotaankin: 'etukäpäliä pikemminkin pyöreät', 'takakäpäliä aavistuksen verran soikeat'. Tämä onkin loogista, sillä normaalisti takakäpäliä ovat hieman pitemmät ja siksi enemmän tai vähemmän soikeat. Litteitä, heikkoja ja pitkävarpaisia käpäliä sanotaan 'jäniksenkäpäliksi'.

Syy, miksi kannukset tulee poistaa on se, että ne häiritsevät koiraa seistessä ja liikkeessä. Ne saattavat jopa aiheuttaa sen, että koira sekä liikkuu että seisoo jalat harallaan.

HÄNTÄ

Hyvin kiinnittynyt, tyvestä vahva ja keskipituinen. Levossa häntä riippuu alaspäin niin, että hännänpää kaartuu hieman taaksepäin kintereen korkeudella. Liikkeessä häntä nousee ja kaareutuu päästään. Se ei kuitenkaan koskaan saa olla kippurassa tai kaartua sivulle.

Hännän pituus on määritelty saksan-, hollannin- ja belgianpaimenkoirien rotumääritelmässä seuraavasti: 'ulottuu vähintään kinnerniveleen asti', 'kinnerluuhun ylettyvä' ja 'keskipituinen'. Belgianpaimenkoiran määritelmä näyttää epämääräisimmältä, mutta miten on käytännössä? Valtaosalla saksanpaimenkoirista häntä ulottuu yli kinnerniveleen, usein lähes maahan asti. Muuten, tämä on tyypillistä ns. 'uudenaikaiselle tyyppille'. Hollanninpaimenkoiralla hännän pää tulee useimmiten hieman kintereiden alapuolelle. Myös monilla belgianpaimenkoirilla häntä ulottuu kintereiden alapuolelle, mutta lukuisilla yksilöillä se ylettyy vain juuri ja juuri tai ei ollenkaan kintereeseen asti. Kun rotumääritelmässä mainitaan 'hännänpää hieman taaksepäin kaartuneena kintereen korkeudella', viittaa se siihen, että hännän on lepotilassa ulotuttava yli kintereen.

Täsmällisenä määritelmänä 'lyhyestä', 'keskimittaisesta' ja 'pitkästä' hännästä useimmat koira-asiantuntijat pitävät juuri sitä ulottuuko häntä kintereeseen. Lyhyt häntä ei ulotu, keskimittainen ulottuu ja pitkä menee yli kintereen.

Yhteenvetona voimme todeta, että belgianpaimenkoiran häntä voi olla hieman pitempi kuin keskimittainen, eli juuri kintereiden alapuolelle.

Tarkastelkaamme vielä hännän virheitä ovat 'koukkuhäntäisyys', 'sivupoikkeama' ja 'iloinen häntä'. Koukkuhäntä on perinnöllinen epämuodostuma, johon liittyy usein hännän viimeisten nikamien yhteenkasvaminen. Sivupoikkeama tarkoittaa, että häntä ei ole rungon pituusakselin suuntainen, vaan kaartuu sivulle. Belgianpaimenkoiran häntä arvostellaan usein 'iloiseksi', varsinkin kun koira on liikkeessä tai se on kiihtynyt. Tätä ei pitäisi painottaa liikaa, sillä tämä 'iloisuus' on belgianpaimenkoiralle tavallaan ominaista. Syinä ovat muita paimenkoirarotuja litteämpi lantio, korkeampi hännän kiinnitys ja ylenmääräinen temperamentti verrattuna muihin paimenkoirarotuihin. Kuitenkin monilla yksilöillä, varsinkin malinois-muunnoksella, liian korkea hännän asento on todellinen ongelma.

KARVAPEITE

Maski

Maskin tulee peittää ylä- ja alahuulet, suupielet ja silmäluomet yhtenä mustana vyöhykkeenä. Myös vaaleaturkkisilla yksilöillä maskin tulee olla selväpiirteinen.

Maskin määritelmä kuuluu: 'tumma kuono vaaleilla koirilla' tai 'tarkoin määrätty värillinen vyöhyke tai alue koiran kasvoissa'. Jälkimmäisen määritelmän mukaan myös silmäluomet voidaan lukea maskiin mukaan. Maski on ehdottoman välttämätön tervueren- ja malinois-muunnoksilla (ks. jäljempänä 'virheet'), ja lisäksi maskista puhuttaessa tulisi pyrkiä yhtenäiseen mustaan alueeseen.

Värit

Punaruskea (fauve), harmaa ja musta. Hiukan valkoista sallitaan rinnassa ja varpaissa. Tervuerenin luonnollisin väri, punaruskea mustin karvanpäin (fauve charbonné), on suositeltavin. Malinoisille tämä väri on pakollinen.

Värit on määritelty tarkoin, vaikkakaan punaruskean värin ja mustien karvanpäiden (fauve charbonné) määritelmä ei tunnu olevan aivan selvä kaikille ihmisille.

Värin määrittelyssä käytetty ranskankielinen sana 'fauve' tarkoittaa alunperin punakeltaista, hiekanruskeaa, hiekankeltaista isokokoista kissaeläintä, kuten leijona tai tiikeri. Tässä yhteydessä sillä siis tarkoitetaan väriä, joka sisältää keltaista, vaalean ruskeaa ja punaista.

'Charbonné' taas tulee verbistä 'charbonner', joka tarkoittaa 'noeta, mustata hiilellä'. 'Charbonné' voitaisiin siis kääntää myös 'noettu', tarkoittaen että karvojen päät ovat mustat. Musta väri ei saa olla suurina laikkuina eikä varsinaisina juovina, vaan enemmänkin 'lainehtivana tai liekehtivänä'.

Pohjavärin muuttuessa liian vaaleaksi tai 'kevyeksi', käytetään sanaa fauve-clair. Muut kuin fauven väriset tervuerenit ovat sablen (=hiekkä) värisiä. Harmaita tervuereneita kutsutaan termillä sable charbonné (= 'hiekanvärinen mustin karvanpäin').

Erittäin tärkeää on muistaa, että malinoisin ainoa hyväksyttävä väri on 'punaruskea mustin karvanpäin' (=fauve charbonné) ja että tervuereneilla tämä väritys on toivottavin.

Karva

Koska belgianpaimenkoirilla karvan pituus, kasvusuunta ja ulkonäkö eroaa suuresti, on tämä ominaisuus valittu perusteeksi eri rotumuunnosten erottamiseksi. Kaikilla muunnoksilla karvan tulee olla runsas, tiivis ja hyvärakenteinen muodostaen villavan aluskarvan kanssa erittäin hyvän suojan koiralle.

Kuten rotumääritelmästäkin ilmenee, karvapeite on ollut eri muunnoksiin jakamisen lähtökohta. Itse asiassa belgianpaimenkoirissa on todellakin valinnan varaa sekä karvan tyyppin että värin suhteen. Tästä on se suuri hyöty, että jokainen varmasti löytää haluamansa.

Keski-Euroopassa, varsinkin Belgiassa parhaiten tunnettu muunnos on malinois, lyhytkarvainen, hillityn näköinen mutta silti hyvin sopusuhtainen ja tyylikäs. Se on kuuluisa erityisesti poikkeuksellisista lahjoistaan kaikkiin lajeihin sopivana palveluskoirana.

Malinoisin karkeakarvainen veli on laekenois, jonka turkki kestää erityisesti vuodenaikojen muutoksia ja ankaraa säätä. Monet pitävät sen luonnetta parhaana. On sääli, että sen suosio on käänteisesti verrannollinen sen todellisiin ominaisuuksiin.

Näiden karkeatekoisten mutta tyylikkäitten muunnosten rinnalla ovat sitten todelliset 'lordit', pitkäkarvaiset belgianpaimenkoirat, jotka upeilla turkeillaan antavat majesteettillisen vaikutelman itsestään. Ei pidä myöskään unohtaa, että anglosaksisissa maissa groenendael on tunnetuin ja usein myös ainoa tunnettu belgianpaimenkoira.

Huomautettakoon lopuksi vielä, että kaikille muunnoksille on erityisen tärkeää villava aluskarva, kuten rotumääritelmäkin edellyttää.

NAHKA

Joustava, mutta tiiviisti koko kehon myötäinen. Ulkoiset limakalvot voimakkaasti pigmentoituneet.

Nahan oltava siis tiiviisti kehon myötäinen, myös päässä. Joskus tällaista kutsutaan myös 'kuivaksi nahaksi'. Tämä ei luonnollisestikaan tarkoita sitä, etteikö nahkaa voisi esimerkiksi selästä vetää ja venyttää, vaan että sen on oltava joustava, juuri kuten rotumääritelmässä mainitaan.

Erikseen huomautettakoon myös, että ulkoisten limakalvojen on oltava voimakkaasti pigmentoituneet. Jopa koirilla, joilla on vaaleanpunainen iho, tietyt ihonosat ovat värillisiä, nimittäin kirsu, huulet, silmäluomet, häpy ja peräaukko. Kolmen ensimmäisen alueen voimakasta pigmenttiä on jo aiemmin painotettu tässä rotumääritelmässä.

KOKO

Toivottava keskimääräinen koko on uroksilla 62 cm ja nartuilla 58 cm. Vaihtelurajat ovat: alaspäin 2 cm ja ylöspäin 4 cm.

Aiemmin on jo todettu, käyttökelpoisen palveluskoiran on oltava keskikokoinen. Rotumääritelmässä ilmoitetaan koko selvästi sekä vaihtelurajat huomioiden: uros voi olla 60-66 cm korkea ja narttu 56-62 cm. Kuuden senttimetrin vaihteluväli samaa sukupuolta olevien yksilöiden välillä ja neljän senttimetrin ero sukupuolten välillä on realistinen. Oletamme, että belgianpaimenkoirilla todellinen keskimääräinen säkäkorkeus on mitä todennäköisimmin melko lähellä suositusta. Näin ei ole saksanpaimenkoiralla (uros 60-65 cm, narttu 55-60 cm), koska todelliset keskikorkeudet ovat 64 ja 59 cm, eivätkä tavoitellut 62,5 ja 57,5 cm.

Selitys erilaiselle tilanteelle saksan- ja belgianpaimenkoirien välillä on ilmeinen. Belgianpaimenkoiralta vaadittu 'tyylikkyys' pitää sen koon tavoitelluissa rajoissa, kun taas saksanpaimenkoiralta vaadittu karkeampi ulkomuoto ja varsinkin uroksilta toivottu sukupuolileima suosivat kookkaampia koiria ja näin keskikorkeus kasvaa. Tämä selittää osittain myös sen, että saksanpaimenkoirat ovat painavampia kuin belgianpaimenkoirat. Todellisuudessa saksanpaimenkoirat ovat keskimäärin korkeampia kuin belgianpaimenkoirat, vaikka rotumääritelmien mukaan belgianpaimenkoirien tulisi olla korkeampia. Lisäksi saksanpaimenkoirat ovat pitempiä, mikä sinänsä jo lisää painoa 10-15%.

Hollanninpaimenkoiran rotumääritelmä antaa urosten korkeudeksi 57-62 cm ja narttujen 55-60 cm. Sukupuolten välinen ero näyttää pieneltä. Keskikokoinen hollanninpaimenkoirauro (59,5 cm) on siten

pienempi kuin suositellun kokoinen belgianpaimenkoirauros (62 cm), nartuilla vastaava ero on 0,5 cm. Kuitenkin todellisuudessa belgian- ja hollanninpaimenkoirat ovat keskimäärin samankorkuisia.

LIIKKEET

*Eloisat ja sulavat ja niin maatatavoittavat kuin mahdollista.
Lakkaamatta liikehtivä belgianpaimenkoira näyttää
väsymättömältä. Ylitsevuotavan temperamenttinsa vuoksi
se pyrkii liikkumaan pikemminkin ympyröissä kuin
suoraviivaisesti.*

Aluksi muutamia yleisiä seikkoja koirien käynnistä. Koiralla on kolme tapaa liikkua: käynti, ravi ja laukka. Käydessä ja ravatessa koira liikkuu ristikkäisesti, eli vasen etujalka ja oikea takajalka liikkuvat eteen oikean etujalan ja vasemman takajalan ollessa takana. Ravissa erotetaan toinenkin tapa, nimittäin 'tasakäynti' eli 'peitsaus', jossa samanpuoleiset jalat siirtyvät yhtäaikaan eteen. Paimenkoirat peitsaavat yleensä vain käynnissä tai lyhyessä ravissa ja kun vauhti kiihtyy ne vaihtavat ristikkäiskäyntiin. Tosin jotkut koirat ovat sitkeitä peitsaajia. Tasakäynnissä selkäranka taipuu ulospäin, mikä aiheuttaa selän sivuttaisliikkeen ja käynnistä tulee keinuvaa. Yleensä tasakäyntiä eli peitsausta ilmenee eläimillä, joilla on pitkät jalat ja lyhyt runko.

Belgianpaimenkoira on arvosteltava käynnissä ja ravissa, joista erityisesti ravi on tärkeä. Käynnissä yleensä kolme jalkaa on yhtäaikaan maassa ja ravissa korkeintaan kaksi. Laukassakin korkeintaan kaksi jalkaa osuu maahan samanaikaisesti, mutta sille on tyypillistä, että koira on tietynä hetkenä irti maasta, liittää. Laukatessa selän ja varsinkin takaraajojen, jotka työntävät vartaloa eteenpäin, toiminta on tärkeää. Etujalkojen tehtävä on maahan tullessa tuen ottaminen. Vaikkakaan laukkaa ei arvostella näyttelyssä, on belgianpaimenkoiran oltava hyvä laukkaaja, mitä se todella onkin. Tämän voi havaita mm. suojelukokeessa, kun koira hyökkää maalimiestä kohti tai kun sen on siirryttävä pitkiä matkoja esim. viestikokeessa.

Koiran liikkeet on arvosteltava edestä, takaa ja sivulta. Kuten aiemmin on mainittu, raajojen tulee liikkua yhdensuuntaisissa tasoissa. Eturaajojen yleinen virhe on, että kyynärpäät kääntyvät ulospäin, josta seuraa usein, että koiran liike tulee länkisääriseksi. Takaraajojen liikkeet voivat olla ahtaat, leveät, ristikkäiset, kerivät, laahautuvat (koira, jolla sulkeutuneet kinnervarret ja jalat ulospäin), kinnerahtaat tai kintereistä avoimet.

Sivulta arvosteltaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota askelpituuteen. Etu- ja takajalkojen laajat liikkeet merkitsevät että käynti on väljää ja maatatavoittavaa. Voimakkaiden kulmausten ja pitempien luiden myötä saavutetaan pitempi ja vetävämpi ravi. Kun liikkeet eivät ole laajat, puhutaan rajoittuneista liikkeistä. Tähän on syynä suorat etu- ja takaraajat (riittämättömät kulmaukset) ja liian lyhyt lantio tai liian lyhyt sääri.

Sivulta päin arvosteltaessa voidaan erottaa takaraajojen työntö ja sen aiheuttama liikkeen siirtyminen etujalkojen vastaanotettavaksi sekä eturaajojen liike. Hyvän työntön edellytyksenä ovat voimakkaat, etenkin riittävästi kulmautuneet ja riittävän pitkäluiset takaraajat. Selkä välittää liikkeen eteenpäin eturaajoille, joiden on vastaanotettava ja tuettava sitä. Selän tulee pysyä liikkeen aikana suorana ja kiinteänä. Jos selkä kaareutuu, puhutaan 'korkeasta selästä'. Jos se kaareutuu erittäin voimakkaasti, puhutaan 'karpinselästä'. Korkeaa selkää suurempi virhe on kuitenkin painunut selkä tai notkoselkä.

Kiinteään, hyvin liikettä välittävään selkään on laskettava kuuluvaksi myös lanne, jonka tulee antaa voimakas ja jäntevä vaikutelma hyvin ravaavasta koirasta. Selkälinjan vähäinen kaareutuminen alkaa aina lanteista ja voi ilmaista voimaa. Se voidaan myös tulkita pieneksi virheeksi, jos se on liian voimakas ominaisuus.

Eturaajojen liikettä arvosteltaessa tulee taas kiinnittää huomio eturaajojen askelpituuteen. Se riippuu lapojen kulmautuneisuudesta sekä eturaajojen luiden pituudesta. Joskus puhutaan myös lapojen 'vapaudesta'. Tällä tarkoitetaan rajoja, joiden puitteissa lapaluu liikkuessaan eteen tai ylös, voi siirtyä. Lapaluun tai olkaluun ollessa suorassa asennossa tämä siirtyminen on vain vähäisessä määrin mahdollista. Tästä syystä onkin hämmästyttävää joskus todeta, että joillakin suoralapaisilla koirilla on kuitenkin riittävä askelpituus.

Etujalkojen askel voi olla peittävä tai lyhyt tai vieläpä 'steppaava'. Steppaavan koiran lapakulma ei ole riittävä tai se on avoin ja askel on lyhyt. Luonteenomaista tällaiselle liikkeelle on ojennettujen etujalkojen heitto eteen tai taivutettujen etujalkojen heitto ylöspäin.

Kun arvostellaan eturaajojen liikettä, sään korkeus on myös tärkeää. Jos koira ei liikkueessaan vie liikettä loppuun asti säkä sijaitsee alhaalla tai lantio on säkää korkeammalla, sanotaan koiran 'putoavan etujaloilleen'. Tämä on hyvin tärkeä virhe (koiran etuosa liian alhaalla liikkeessä) ja voi johtua useista syistä: liian raskas etuosa (rinta on liian raskas, liian laskeutuva tai liian kehittynyt), liian heikot ranteet, löysät kyynärpäät, riittämättömästi kulmautunut etuosa tai liian lyhyt olkavarsi.

Kun koiran eri liikkumistavat on nyt määritelty, kerrataan mitä rotumääritelmä sanoo liikkeistä. Etu- ja takaraajojen on liikutettava siis yhdensuuntaisissa tasoissa. Liikkeiden tulee olla 'eloisat ja sulavat'. Eloisuus on itsestään selvää ja sulavuus (ranska: déagagé) tarkoittaa 'päästä vapaaksi' tai 'päästä eroon kaikesta kömpelyydestä'. Sulavuus on siis vapaata, joustavaa, esteetöntä ja säännöllistä eli kaikkea mikä tapahtuu pehmeästi ja irtonaisesti.

Vielä on selvitettävä mitä oikeastaan tarkoitetaan rotumääritelmässä 'niin maatatavoittavat kuin mahdollista'. Tämän maksimin tulee olla joko se maksimi, jonka koirat yleensä voivat tavoittaa taai belgianpaimenkoiran maksimi ottaen huomioon sen rakenteen. Onkin ilmeistä, että tässä tarkoitamme jälkimmäistä tapausta. Itsestään selvää on, ettei belgianpaimenkoiran käyntiä voi verrata voimakkaasti kulmautuneen ja pitkänomaisen saksanpaimenkoiran äärimmäisen maatatavoittavaan, lähes maata viistävään käyntiin. On myös mielenkiintoista tietää mitä hollanninpaimenkoiran rotumääritelmässä sanotaan: 'Liikkeet: pehmeät, joustavat, normaalit; raajojen ei tule liikkua 'lyhyesti' mutta ei myöskään liitelevästi tai maatatavoittavasti.' Tämä tarkoittaa, että hollanninpaimenkoiran askel on keskipitkä ja yleisen anatomisen rakenteen perusteella voimme todeta, että belgianpaimenkoiran liikkeet voivat olla samanlaiset. Kohtuulliset kulmaukset, neliömäinen rakenne, litteä lantio ja suorat ranteet ovat muuten juuri niitä ominaisuuksia, jotka tekevät mahdolltomiksi hyvin maatatavoittavat liikkeet. Joidenkin asiantuntijoiden mielestä belgianpaimenkoiralle on luonteenomaista kevyesti steppaava ja joustava ravi, joka todella käy yhteen sen rakenteen kanssa.

Rotumääritelmässä on myös lause: 'Ylitsevuotavan temperamenttinsa vuoksi se pyrkii liikkumaan pikemminkin ympyröissä kuin suoraviivaisesti'. Tämä kuvaus on totuudenmukainen, eikä se ole seurausta pelkästään luonteesta, vaan myös anatomisesta rakenteesta.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että belgianpaimenkoira on aktiivinen ja koko ajan liikkeessä vaikuttaen väsymättömältä. Se liikkuu tyypillisellä tavalla joustavasti, vapaasti, vakain mutta ei liioitellun maatatavoittavin askelin. Kevyt steppaus ja ympyröissä liikkuminen on katsottava luonteenomaiseksi. Emme siis sano, että belgianpaimenkoiran pitää stepata, mutta olemme havainneet että monet tuomarit kuvaavat tiettyä tapaa liikuttaa etujalkoja steppaamiseksi, kun taas toiset pitävät sitä normaalina liikkeenä. Kyse on siis pitkälle tulkinnasta.

VIRHEET

Luonne

Vihainen tai pelokas

Kirsu, huulet, silmäluomet

Vähäinen pigmentin puute

Hampaat

Lievä yläpurenta

Silmät

Vaaleat

Lavat

Liian suorat

Takaraajat

Heikot, suorat kintereet

Käpälät

Hajavarpaiset

Häntä

Asento liian korkea, kippurahäntä, vinossa rungon pituussuuntaan nähden

Karva

Aluskarvan puuttuminen

Väri

Haalistuneet värisävyt

Kun rotumääritelmässä luetellaan virheitä, on luettelo aina hyvin rajoitettu, niin kuin tässäkin tapauksessa. Luettelo voi olla suppea, koska itse asiassa jokainen eroavuus rotumääritelmästä on tulkittava virheeksi. Siksi luettelossa erikseen mainittuihin virheisiin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä niillä on joko yleistä merkitystä koiran anatomian kannalta tai ne erityisesti vahingoittavat rodun tyyppillistä ja toivottua kuvaa, myös luonteen osalta.

Täydellisempi luettelo virheistä voisi olla seuraavanlainen:

Pää

Liian pitkä tai varsinkin liian lyhyt, ei tarpeeksi kuiva. Otsan ja kuonon linjat eivät ole sivusta katsottaessa yhdensuuntaiset, eli pään linja on kovera tai kupera. Otsapenger puuttuu tai se on liian korostunut. Liian kapea tai varsinkin liian leveä ja pyöreä otsa. Kuono on liian pitkä tai etenkin liian lyhyt, se on liian kapea tai varsinkin liian raskas eikä tarpeeksi suippeneva. Kuonon selkä on kovera tai kupera ('roomalainen nenä'). Kehittymätön alaleuka. Pullottavat posket ja poskiluut liian kaarevat, ei tarpeeksi kuiva. Huulet eivät ole riittävän tiiviit.

Silmät

Liian suuret, liian vaaleat, pyöreät tai ulkonevat.

Korvat

Suuret, pitkät, tyvestään liian leveät, liian alas asettuneet (kallon sivuille), korvanpäät liian pyöreät.

Kirsu, huulet, silmäluomet

Vähäinen pigmentin puute.

Kaula

Heikko, lyhyt, liian eteenpäin suuntautunut, löysänahkainen.

Eturaajat

Liian heiveröinen tai raskas luusto, heikot lihakset.

Lavat

Liian suorat, liian lyhyet, muodostavat liian tylpän kulman olkavarren kanssa.

Olkavarret

Suorat, lyhyet

Kyynärpäät

Ulkonevat, ahtaat, irtonaiset.

Kyynärvarret

Liian lyhyet, käyrät, ulospäin taipuneet.

Ranteet

Heikot, pullistuneet.

Välikämmenet

Liian pitkät, vinot, ulko- tai sisäkierteiset.

Runko

Liian kapea tai etenkin liian leveä tai liian pitkä. Rintakehä litteä tai varsinkin liian leveä (lieriömäinen).

Eturinta

Liian kapea tai etenkin liian leveä, kehittymätön (sivusta katsoen).

Säkä

Tasainen tai matala.

Selkä

Pitkä, liian kapea, ei täysin vaakasuora, heikko, painunut tai notkoselkä, kaareutunut tai 'karpinselkä'.

Lanteet

Pitkät, heikot, liian kapeat tai hennot.

Alalinja

(Rinnan alaosa+vatsa) liian vähän tai liikaa laskeutunut, vatsa liian alhaalla tai varsinkin liian kohonnut (vinttikoiramainen).

Lantio

Liian viettävä, korkeammalla kuin säkä (takakorkea).

Takaraajat

Ahtaat tai leveät, pihtikintut, länkisääret, polvet tai käpälät ulospäin kääntyneet.

Reidet

Kapeat, liian lyhyet.

Polvet

Liikaa tai liian vähän kulmautuneet.

Sääret

Liian lyhyet, liian kapeat.

Kintereet

Liian vähäiset tai liioitellut kulmaukset.

Väljalat

Pitkät, väljaloissa kannukset.

Etu- ja takakäpälät

Heikot, litteät, pitkät (jäniksenkäpälät), liian vaaleat tai pitkät kynnet.

Häntä

Asento liian korkea (iloinen), koukun muodostava, vinossa rungon pituussuuntaan nähden.

Karva

Aluskarva puuttuu.

Väri

Haalistuneet värisävyt. (Huom! Kaikki muut karvan ja värin virheet on kuvattu tarkasti rotumääritelmän kohdassa 'Muunnokset').

Koko

Liian suuri tai liian pieni.

Liikkeet

Ahtaat, avonaiset, kerivät liikkeet, liian rajoitetut (ei tarpeeksi pitkä askelpituus), löysät kynnärpäät, löysät nivelet (etenkin kintereet), liian vähän työntöä takana, selkä välittää liikkeen huonosti tai ei ole tarpeeksi kiinteä. Eturaajojen huono liike johtuen liian matalasta säästä. 'Putoaminen etujaloille'. Eturaajojen liioiteltu nostelu.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET

Hampaat

Korostunut ylä- tai alapurenta. Tiettyjen premolaarien eli välihampaiden puutos. Yhden pienen välihampaan (P1), joka sijaitsee heti kulmahampaiden takana, puuttuminen hyväksytään arvostelua alentamatta. Sitä vastoin jos kaksi pientä välihammasta (P1), tai mikä tahansa muu välihammas puuttuu, alentaa se arvostelua yhden luokan. Kolmen minkä tahansa välihampaan tai kahden suuremman hampaan puuttuminen aiheuttaa hylkäämisen.

Korvat

Riippuvat tai muotoillut.

Häntä

Puuttuva tai lyhyt häntä, joko synnynnäisenä tai katkaistuna.

Väri

Valkoisia laikkuja muualla kuin eturinnassa ja varpaissa. Tervueren- ja malinois-muunnoksilla maskin puutos.

Luonne

Luoksepäästävämmät, liiallisen aggressiiviset, ylihermostuneet ja erittäin arat hylätään. Tyyni ja rohkea luonne tulee huomioida arvostelussa.

Kivekset

Yksikiveksisyys tai kiveksettömyys.

Hylkääminen tarkoittaa 'kilpailusta poissulkemista'. On itsestään selvää, että hylättyä koiraa ei pidä käyttää jalostukseen. Yleisesti ottaen pitäisi hylätä kaikki koirat, jotka eivät alkuunkaan vastaa haluttua tyyppiä

(ulkomuodon kokonaisuus) tai joilla ei suositeltavaa luonnetta. Esimerkiksi näyttelyssä belgianpaimenkoira, joka muistuttaa enemmän saksanpaimenkoiraa, pitäisi ilman muuta hylätä. Esimerkki voisi olla vaikkapa malinois, jolla olisi suuret korvat, leveä kallo, liian löysät huulet, pitkä rakenne, raskas luusto, voimakkaat kulmaukset ja runsas kaulakarvoitus. Tällainen koira ei voi olla malinois, vaikka se olisi oikean värinen (=fauve).

Rotumääritelmän tekstin laatiminen, muokkaaminen ja uudelleenmuotoilu on aina voimakasta keskustelua aiheuttavaa. Näin on erityisesti silloin, kun kyseessä ovat hampaissa esiintyvät virheet. Tämän vuoksi onkin kiinnostavaa määritellä hampaalle ns. 'samanarvoisuus säännöt'. Usein periaatteena on, että kaksois-P1 (ylimääräinen hammas) ja viisaudenhampaan (M3 alaleuassa) puuttuminen eivät ole virheitä ja edelleen, että P1 on hyvin vähämerkityksinen. Olennaiset hampaat ovat kulmahampaat (C), P4 yläleuassa ja poskihampaat M1 ja M2. Mahdollisen samanarvoisuuden säännöt ovat siten:

$$1 P1 = 1 H.Y.$$

$$2 P1 = P2 = I = 2 H.Y.$$

$$3 P1 = P3 = 3 H.Y.$$

$$C = P4 = M1 = M2 = 4 H.Y.$$

(P = premolar, välihammas M = molar, poskihammas I = incisor, etuhammas

C = canine, kulmahammas H.Y. = dental unit, hammasyksikkö)

Usein korostetaan, että yhden tai kahden P1:n puuttumisesta ei pitäisi rangaista lainkaan ja että jos yksi olennainen hammas (C, P4, M1 tai M2) puuttuu, koira pitäisi hylätä. Edellä kuvattua samanarvoisuuden sääntöä sovellettaessa neljän P1-hampaan puuttuminen aiheuttaisi siis hylkäämisen. Tämä olisi sopuisoinnussa usein puolustetun (ja käytetyn) yleisen ohjeen kanssa, jonka mukaan koira pitää hylätä, jos siltä puuttuu useampi kuin kolme hammasta (mitä tahansa hammasta).

Belgianpaimenkoiran rotumääritelmän mukaan yhden P1-hampaan puuttuminen on merkityksetöntä ja kaksi P1-hammasta ovat samanarvoisia kuin mikä tahansa muu välihammas. Tämä aiheuttaa ilmeisen ongelman, sillä yläleuan P4 on suun suurin hammas ja sen puuttuminen pitäisi aiheuttaa hylkäämisen. Ranskan belgianpaimenkoirayhdistys on ratkaissut tämän ongelman melko hienotunteisesti: 'Toisen välihampaan puuttuminen olkoon sen sijainti mikä tahansa' tarkoittaa tämän mukaellun tekstin mukaisesti seuraavia hampaita: yläleuassa P2 ja P3 ja alaleuassa P2, P3 ja P4.

Rotumääritelmän mukaan 'kolmen, minkä tahansa, välihampaan tai kahden suuremman hampaan puuttuminen aiheuttaa hylkäämisen'. Tämä pakollinen hylkääminen on hyvin ankara, sillä nuo kolme hammasta voivat olla P1-hampaita. Mitä sitten tarkasti ottaen pitäisi ymmärtää rotumääritelmässä mainituilla 'kahdella suuremmalla hampaalla'? Ovatko ne välihampaita, poskihampaita vai yksinkertaisesti, kuten alkuperäistekstissä sanotaan, 'kaksi isoa hammasta'. Yleensä 'pieninä' pidetään P1-, P2- ja P3-hampaita ja 'suurina' C-, P4-, M1- ja M2-hampaita. Voidaan luonnollisesti olettaa, että rotumääritelmä tarkoittaa noita edellä mainittuja 'suuria hampaita'. Silloin kuitenkin jää ongelma ratkaistavaksi, koska jo yhden suuren hampaan (ainakin kulma- tai suuren välihampaan) puuttumisen tulisi jo aiheuttaa hylkääminen.

Tuomari voi huomioida arvostelussa seuraavia hampaiston virheitä, joita ei ole mainittu rotumääritelmässä: Hampaat ovat huonossa asennossa. Hampaat ovat kuluneet ja värjäytyneet (ruskehtavat, kellertävät), joista kumpikaan ei ole tärkeää jos se johtuu koiran iästä. Hammasaines tai kiille huonossa kunnossa tai rikkinäiset hampaat (karies).

Kaikki tuntuvat olevan yhtä mieltä siitä, että ylä- tai alapurenta hylkäämissyynä on normaali. Rotumääritelmässä ei voida kuvata kaikkia mahdollisia tapauksia ja asteita, vaan tuomarien on turvauduttava terveeseen järkeen ja johdonmukaiseen arvostelukykyyneen virheitä määriteltessään. Näin ollen olisi koira hylättävä, jos kolme etuhammasta on selvästi ylä- tai alapurentaisia, kuten myös jos purenta on epäsymmetrinen, eli keskimmäiset etuhampaat koskettavat toisiaan, mutta toisella reunalla on yläpurenta ja toisella alapurenta.

Seuraavia suuria virheitä ei ole rotumääritelmässä, mutta ne voivat olla myös hylkäämisen perustana: Täysin virheellinen hännän asento (kerällä tai kippurassa selän päällä). Kauttaaltaan haalistunut väri. Selvästi epämuodostuneet nivelet ja luut, varsinkin eturaajoissa. Säkäkorkeus selvästi yli tai alle toivotun. Lisäksi kaikki tunnistamattomat karvan ja värin virheet voivat aiheuttaa hylkäämisen, kuten malinoisilla jokin muu väri kuin punaruskea (fauve). Kun väri on oikea, mutta karvanpäät eivät ole mustat, virhe ei ole hylkäävä.

MITAT

Belgianpaimenkoirauroksen, jonka säkäkorkeus on 62 cm, normaalimitat ovat:

Säkäkorkeus: 62 cm

Rungon pituus (olkaluusta lanneluun päähän): 62 cm

Selän pituus (säästä lantion huippuun): 41 cm

Rinnanympäryys (kyynärpäiden takaa): vähintään 75 cm

Rinnan syvyys: 31 cm

Maasta rintakehään: 31 cm

Pään pituus: 25 cm

Kuonon pituus: 12,5 - 13 cm

Mittojen suhteen voidaan aluksi kommentoida hieman selän pituutta. Luultavimmin tässä tarkoitetaan varsinaisen selän ja lanteiden pituuden summaa, eli tämän 'keskiosan' pituus on 66,1% (n. 2/3) kokonaispituudesta. Tämän perusteella etu- ja takaraajojen osuus (oletettavasti yhtäsuuri) kokonaispituudesta on 16,9% (n. 1/6) eli 10,5 cm.

Rinnan syvyys, 50% säkäkorkeudesta, on hyvin sopusoinnussa rotumääritelmässä kuvatun 'hyvin laskeutuvan' rintakehän kanssa. Saksanpaimenkoiralla rinnan syvyys rotumääritelmän mukaan on 45 - 48% säkäkorkeudesta. Uudistetussa rotumääritelmässä annetut mitat ovat samat kuin entisessä.

Jalostuskatselmuksissa tai vastaavissa tilaisuuksissa olisi hyvin mielenkiintoista tilastoida rodulle tyypillisiltä uroksilta ja nartuilta seuraavia tietoja : paino, säkäkorkeus, rungon pituus, kuonon pituus, otsan pituus, pään pituus ja leveys, rinnan leveys ja syvyys sekä rinnanympäryys. Kun mittauksia suoritettaisiin riittävälle määrälle koiria, voitaisiin laskea luotettavat keskiarvot. Näiden keskiarvojen perusteella voitaisiin päätellä ovatko rotumääritelmän mitat realistisia vai eivät. Graafisesti esitettynä (gaussin käyrä) voitaisiin siten myös laskea ja nähdä hajonta. Kun mittaustuloksia vielä analysoitaisiin, voitaisiin määrittää jakaumat ja näiden perusteella vaihtelurajat ihannemitoille. Konkreettinen lopputulos esimerkiksi uroksen säkäkorkeudelle voisi olla 63 cm, 3 cm vaihtelurajoilla. Tähän lopputulokseen päästäisiin, jos todellinen keskiarvo olisi 63 cm ja 90% koirista säkäkorkeus olisi välillä 60 - 66 cm. Tällaisen lopputuloksen perusteella tiedettäisiin, että rotumääritelmän säkäkorkeus vaihtelurajoineen vastaa todellisuutta. Jos näin ei olisi, pitäisi rotumääritelmää muuttaa tai kasvattajia tulisi ohjata korjaamaan esiintyneet erot. (ks kuvio 10)

Sen syvemmälle menemättä mainittakoon vielä, että edellä kuvatun kaltaisten mittausten perusteella voitaisiin määrittellä tunnusmerkit (rintakehän, rungon suhteen), jotka selvittäisivät belgianpaimenkoiran morfologisia (muotoon liittyviä) ominaisuuksia verrattuna muihin rotuihin.

MUUNNOKSET

A. Pitkäkarvaiset muunnokset

Karva on lyhyttä päässä, korvien ulkopinnalla ja raajojen alaosassa, lukuunottamatta etujalkojen kyynärvarren takaosaa, jossa on pitkä karva eli hapsu kyynärpästä ranteeseen. Muissa ruumiinosissa karva

on pitkä ja sileää. Kaulan ympärillä ja eturinnassa se on vielä pitempää ja runsaampaa muodostaen kauluksen ja röyhelön. Korvan aukkoa suojaa tiheä karva ja korvien alaosa ympäröivät karvat ovat koholla reunustaen päätä. Reisien takaosaa peittävä hyvin pitkä ja runsas karva muodostaa 'housut'. Hännässä on pitkä ja tuuhea karva, joka muodostaa töyhdön.

Pitkäkarvaiset muunnokset nimetään seuraavasti:

GROENENDAEL: Pitkä, yksivärinen, musta karva.
TERVUEREN: Pitkä, muun värinen kuin musta karva. Väri on määritelty kohdassa 'Karvapeite'. Musta maski.

Maskille on määritelty ehdottomaksi minimiksi kahdeksan kohtaa, joissa tulee olla musta pigmentti: korvien juuressa (2), yläluomien päällä (2), ylähuulten yläpuolella (2) ja alahuulten alapuolella (2).

Virheet

Villava, kihara tai aaltoileva karva. Liian lyhyt karva. Groenendaelilla punertava vivahte karvassa ja harmaat housut. Tervuerenilla mustan värin puuttuminen karvojen päistä tai musta värin esiintyminen laikkuina vartalossa, riittämätön maski.

B. Lyhytkarvainen muunnos

Karva on hyvin lyhyttä päässä, korvien ulkopinnalla ja raajojen alaosassa. Kehon muissa ruumiinosissa lyhyt, tosin paksumpi hännässä ja kaulan ympärillä, jossa se muodostaa korvien tyvestä kaulaan ylettyvän kauluksen. Lisäksi reisien takasivuja reunustaa pitempi karva. Häntä on tähkämäinen. Lyhytkarvaisen muunnoksen nimitys on malinois.

MALINOIS: Väri on määritelty kohdassa 'Karvapeite'. Musta maski. Samat kahdeksan mustaa kohtaa pätevät kuin tervuerenilla. Punaruskea (fauve) lyhyt karva on ainoa hyväksytty väri.

Virheet

Puolipitkä karva siellä missä sen pitäisi olla lyhyt. Lyhyen karvan joukossa karkeaa karvaa, aaltoileva karva. Mustan värin täydellinen puuttuminen karvojen päistä tai sen esiintyminen laikkuina. Riittämätön maski. Liiallinen musta väri rungossa ei ole toivottavaa.

C. Karkeakarvainen muunnos

Tälle muunnokselle on ominaisinta kuiva ja karkea karva, joka on lisäksi pörröinen. Karvan pituus on n. 6 cm koko kehossa. Karva kuonossa ja silmien ympärillä ei saa olla niin pitkä, että pää muistuttaisi snautserin tai briardin päätä. Kuonoa reunustava karva on kuitenkin pakollinen. Häntä ei saa muodostaa töyhtöä. Karkeakarvaisessa muunnoksessa nimitetään laekenoisiksi punaruskeaa koiraa mustin karvanpäin.

LAEKENOIS: Punaruskea (fauve) karkea karva, jossa on mustia karvanpäitä lähinnä kuonossa ja hännässä.

Virheet

Liian pitkä, silkkimäinen, kihara, aaltoileva tai lyhyt karva. Lyhyen karvan muodostamia tupsuja karkean karvan joukossa. Liian pitkä silmiä ja kuonoa reunustava karva. Töyhtömainen häntä.

MUUNNOSTEN VÄLISET RISTEYTYKSET

FCI:n säännösten mukaan ovat kaikki risteytykset niiden muunnosten välillä, joille voidaan myöntää CACIB, kiellettyjä.

Karvapeite ja värit on kuvattu yksityiskohtaisesti rotumääritelmän kohdassa 'Muunnokset'. Tästä on pääteltävissä, että muunnoksia erottaa vain erot karvapeitteessä.

Muutamia karvapeitteeseen ja väreihin liittyviä käsitteitä on vielä syytä tulkita, jotta vältetään käänöksien aiheuttamat väärinkäsitykset. 'Kauluksella' tarkoitetaan raskasta karvapeitettä kaulan ympärillä. 'Röyhelö' viittaa pitkiin karvoihin eturinnassa. Töyhtömäisellä hännällä tarkoitetaan häntää, jossa on varsinkin alapuolella runsaasti karvaa.

Groenendalin turkin värytys on ranskankielisessä alkutekstissä 'zain', joka merkitsee 'ilman merkkejä tai valkoisia karvoja' (käytetään hevosista ja koirista). Se on siis käännetty 'yksiväriseksi'.

Laekenoisilla karva silmien ja kuonon ympärillä ei saisi olla liian pitkä ja tuuhea, mutta sillä pitäisi olla 'kulmakarvat, poskiparta, viikset ja vähän partaa'.

Vaikkakin ainoastaan karvapeite erottaa muunnokset, on olemassa vaara, että neljä muunnosta kehittyvät toisistaan liikaa eroaviksi. Esimerkkinä mainittakoon malinoisin heikot kulmaukset ja hännän korjattava asento, pitkäkarvaisten hypertyyppisen pitkät, kapeat päät, liian kevyt luusto ja luisut lantiot sekä vielä laekenoisin raskaampi rakenne ja epätyypillinen (bouvier-tyyppinen) pää. Neljästä muunnoksesta laekenoisit eroavat eniten vielä muunnoksen sisällä. Belgianpaimenkoiralle olisi hyvin vahingollista, jos muunnokset olisivat jo muuttuneet niin paljon, että todellisuudessa olisi neljä eri tyyppiä, eikä yhteen tyyppiin paluu olisi enää mahdollista.

Rotumääritelmästä käy selvästi ilmi, että pitkäkarvaiset muunnokset voivat olla vain joko groenendaleja tai tervuereneja, koska tervuerenilla on 'muun värinen kuin musta karva'. On myös selvää, että lyhytkarvainen muunnos on malinois, koska 'Lyhytkarvaisen muunnoksen nimitys on malinois'. Asia on toisin karkeakarvaisen muunnoksen kohdalla, sillä rotumääritelmän mukaan 'karkeakarvaisessa muunnoksessa nimitetään laekenoisiksi punaruskeaa koiraa mustin karvanpäin'. Ei siis sanota, että karkeakarvaisen muunnoksen nimitys on laekenois.

Rotumääritelmän mukaan neljä muunnosta ovat siis groenendael, tervueren, malinois ja karkeakarvainen. Kun karkeakarvainen on punaruskea mustin karvanpäin, sitä nimitetään laekenoisiksi.

Voidaan siis olettaa, että on olemassa myös harmaita karkeakarvaisia belgianpaimenkoiria.

Palautetaan vielä mieliin, että ensimmäiset karkeakarvaiset, jotka valittiin vuonna 1891 muunnoksen tyyppillisiksi periyttäjiksi, olivat tuhkanharmaita. Näillä koirilla oli vain vähäinen suosio. Janssen-nimisen paimenen Laekenin puiston punaruskeat karkeakarvaiset tulivat kuitenkin suosituiksi ja syrjäyttivät tuhkanharmaat.

LOPUKSI

Olemme vakuuttuneita siitä, että belgianpaimenkoiran rotumääritelmä on selkeydeltään ja tulkittavuudeltaan parempi kuin useimmat rotumääritelmät.

Useammin kuin kerran on käytetty termiä 'rodulle tyypillinen'. Tämä on hyvin tärkeää, kun arvioidaan mikä on koiran arvo rotunsa edustajana. Rodulle tyypillisten ominaisuuksien kuvaaminen selkeästi ja tarkasti on kuitenkin erittäin vaikeaa. Vielä kerran voidaan toistaa, että koira on rotunsa tyypillinen edustaja, kun sillä on sopusuhtainen rakenne ja pääpiirteittäin rodulle luonteenomaiset ominaisuudet, ei kuitenkaan liioitellusti. Tasapainoisesti rakentunutta koiraa, jonka kokonaisuus vastaa täysin rotumääritelmää, voidaan nimittää ihannetyypiksi, prototyyppiksi, klassiseksi tai toivotuksi tyyppiksi.

Koira ei ole rodulle tyypillinen, jos sillä on liian vähän tai ei lainkaan rodulle tyypillisiä piirteitä. Jos belgianpaimenkoirassa ei ole mitään rodulle tyypillisiä ominisuuksia, sitä ei voida pitää rotunsa edustajana ja se voidaan vain hylätä näyttelyissä.

Toisen äärimmäisyyden ei-tyypillisten koirien ohella muodostavat ns. hypertyypiset koirat. Hypertyypiset koirat menestyvät liiankin hyvin näyttelyissä ja se muodostaa ongelman, jota täytyy pitää todellisena vaarana monille roduille, etenkin belgianpaimenkoiralle. Vaara on jalostuksessa, koska geneettiseltä kannalta on perustellumpaa käyttää tyypillisiä periyttäjiä kuin hypertyypisiä, kun halutaan vähitellen jalostaa keskimäärin tyypillisempiä koiria.

Belgianpaimenkoira on hypertyypinen, jos sillä on seuraavat ominaisuudet: äärimmäinen tyylikkyys, täydellinen vankkuuden puuttuminen, erittäin pitkä ja kapea sekä voimakkaasti meislattu pää, hieno ja heikko luusto etenkin raajoissa, kallo ja runko hyvin kapeat, hyvin myötäilevä ylälinja, säkä hyvin koholla, mutta liian luisu lantio. Tämä antaa vaikutelman takaa eteen kohoavasta linjasta, mikä tekee tällaisista koirista varsinaisia 'katseenkääntäjiä', vaikka todellisuudessa ne ovat väärentyyppisiä koiria.

Tässä luettelossa on ominaisuuksia, jotka ovat rodulle tyypillisiä, mutta joita kutsutaan hypertyypisiksi, kun ne ilmenevät liioitellusti. Lisäksi täytyy mainita, että hypertyypiset koirat ovat usein pelokkaita, mikä tekee asian vielä pahemmaksi. Hypertyypisiä koiria on erityisesti pitkäkarvaisissa muunnoksissa.

Karkeakarvaisten suhteen voidaan toistaa, että niiden tulee säilyä tyylikkäänä eikä kehittyä bouvier-tyypisiksi. Myös tätä muunnosta tulisi kehittää toivottua tyyppiä kohti, mikä olisi myös geneettisesti paremmin määritelty.

Malinoisilla on vastaavasti omat pulmansa. Malinois-muunnoksen erityisiä ongelmia ovat: hieman liian suorat kulmaukset, liian korkea hännän asento, alalinja ei laskeudu riittävästi ja liian matala säkäkorkeus. Kuitenkin täytyy vielä mainita muutamia asioita malinoisin luonteesta. Kun monet pitkäkarvaisten muunnosten edustajat antavat itsestään pelokkaan vaikutelman, ovat monet malinoisit yliggressiivisiä. Itsestään selvää on, että kasvattajat voivat parantaa tätä jalostuksella. Valitettavasti vain monet harrastajat pitävät tietämättömyyttään aggressiivisuutta ja ärtyvyyttä toivottuina luonteenpiirteinä, eivätkä pyrikään näiden luonteenpiirteiden poistamiseen kasvatustyössään. Todellisuudessa monet eivät pysty erottamaan rohkeutta ja aggressiivisuutta. Kaikki eivät pidä edes sosiaalista käyttäytymistä toivottuna luonteenpiirteenä, vaikka se ei mitenkään sulje pois rohkeutta vaan pikemminkin päinvastoin.

Yhteenvetona, hyvän rodunomaisen tyyppin säilyttämiseksi kaikissa neljässä muunnoksessa, on huolehdittava seuraavista toivotuista ominaisuuksista: Tyylikäs runko, joka on lihaksikas, kuiva, kiinteä ja jäntevä. Hyvin meislattu pää, jossa on selkeät ääriviivat. Pienet korvat, neliömäinen rakenne, hyvin laskeutuva alalinja, vaakasuora selkälinja, kevyesti viettävä lanne, riittävät kulmaukset. Vakaat liikkeet, joustava ja riittävän maata tavoittava käynti ja hyvät eturaajojen liikkeet. Räiskyvä temperamentti ja kaikin tavoin luja luonne ilman arkuutta tai aggressiivisuutta.

Belgianpaimenkoira edustaa maailmanlaajuisesti arvostettua rotua. Rodun arvo tulee vähintäänkin säilyttää ja mieluummin sitä tulee jalostuksella parantaa. Hyvä tietämys siitä, mitä tarkasti ottaen pitäisi tavoitella ja mitä käytännössä pitää parantaa, on ehdoton vaatimus, jotta jalostuksella päästään hyviin tuloksiin.

Juuri tämä parempi tietämys on ollut tavoitteena tätä rotumääritelmän tulkintaa kirjoitettaessa.

Kasvattajat eivät ole vain vastuussa tämän Belgian kansallisrodun säilyttämisestä ja parantamisesta, vaan on myös pyrittävä mahdollisimman kansainväliseen yhteistyöhön sekä tiedon ja mielipiteiden vaihtoon. Rodun perustajien työtä tulee jatkaa rakkaudella ja asiantuntemuksella.

Belgianpaimenkoirien omistajat ympäri maailman tietävät, että belgianpaimenkoira on poikkeuksellisen hyvä, mitä ankarimmatkin vaatimukset täyttävä koira. Me toivomme, että tulevaisuudessa monet ihmiset voivat hankkia toiveittensa mukaisen hyvän belgianpaimenkoiran.

Kuvatekstit

Valokuva

- 1 Saksanpaimenkoira on pitempi kuin korkea, sen runko voidaan rajata suorakulmiolla.
- 2 Belgianpaimenkoira on 'neliömäinen', sen runko voidaan rajata neliöllä.
- 3 'Korostuneet' kulmaukset, erittäin hyvät saksanpaimenkoiralle.
- 4 'Normaalit' kulmaukset, erittäin hyvät belgianpaimenkoiralle.
- 5 Melko 'kohtuulliset', jopa belgianpaimenkoiralle suorahkot kulmaukset.
- 6 & 7 Tyypillisiä belgianpaimenkoiria: 'neliömäinen' rakenne sekä kuiva ja jäntevä kokonaisuus.
- 8 & 9 Ei-tyypillinen belgianpaimenkoira: 'venytetty' tai 'pitkänomainen' rakenne sekä pehmeä ja löysä kokonaisuus.
- 10 Pikemminkin 'hypertyyppinen' belgianpaimenkoira: kevyt luusto, puutteellinen massa, arka luonne.

Kuvio 1

EROT TYYPISÄ

SAKSANPAIMENKOIRA	MANNERMAAN PAIMENKOIRA	HOLLANNINPAIMENKOIRA	BELGIANPAIMENKOIRA
TYYLIKKYYS ----->>>	----->>>	----->>>	----->>>
<<<-----	<<<-----	<<<-----	<<<-----
-----	-----	-----	PITUUS LUUSTON RASKAUS KULMAUKSET ASKELPITUUS

Kuvio 2

KAULAN ASENTO

---> KAULA

a

---> SELKÄLINJA

Saksanpaimenkoira: a = 45 astetta

Belgianpaimenkoira: 'Ylväs pään asento' on hyvin tyypillistä. a > 45 astetta on rodulle tyypillistä.

Kuvio 3

PÄÄ

B

A A = kuono

B = otsa

Rodulle tyypillistä: $A > B$

Epätyypillistä: Lyhyt kuono

'Hypertyypinen': Kuono on pitkä tai liian kevyt

'Roomalainen' nenä (kupera)

Yhdensuuntaisuus

Kovera päänlinja

Kupera päänlinja

Kuvio 4

ETURAAJAT

(osien ja luiden nimet)

LAPA (scapula, lapaluu)

OLKANIVEL

OLKAVARSI (humerus)

KYYNÄRNIVEL

KYYNÄRVARSI (radius ja ulna)

RANNENIVEL

VÄLIKÄMMEN

KÄPÄLÄ ja VARPAAT

Kuvio 5

LAVAN KULMAUS

LAPA

$b \approx 90$ astetta : voimakkaasti

a kulmutunut

OLKAVARSI $g \approx 65$ astetta : suorat lavat

'Normaali' kulmaus: $b = 50-55$ astetta

$g > b$

Saksanpaimenkoira

Kulmaukset rotumääritelmän mukaan: a = 90 astetta

b = 45 astetta

Oikeat kulmaukset: a = 100 astetta

b = 45 astetta

g = 53 astetta

PÄÄTELMÄ: Belgianpaimenkoiran oikeat kulmaukset:

a = 110 astetta b = 52,5 astetta

Kuvio 6

ETURAAJOJEN LUIDEN PITUUDET

LAPA A Belgianpaimenkoiran rotumääritelmä:

A: 'pitkä'

B: ?

OLKAVARSI B C: 'pitkä'

TULKINTA: A B < C

Hyvä lavan kulmaus ja syvä (alaslaskettuva)

KYYNÄRVARSI C rinta ovat mahdollisia vain, jos lapa ja olkavarsi ovat molemmat pitkiä ja samanpituisia

Kuvio 7

VÄLIKÄMMENEN ASENTO

(ranteen kulmaus)

a suuri = heikot <---> a pieni = suorat ranteet ranteet

KYYNÄRVARSI Ranteen kulmaus tai välikämmenen kaltevuus

eri rotumääritelmien mukaan:

RANNE Saksanpk : a = 20 astetta

VÄLIKÄMMEN Hollaninpk : 'rannenivelen riittävä

a joustavuus'

Belgianpk : ?

PÄÄTELMÄ: Belgianpaimenkoiralle välikämmenen asento on rodulle tyypillinen

ominaisuus ja sen tulee olla
mahdollisimman pystysuora.

Kuvio 8

TAKARAAJAT

(Luiden pituudet ja nivelten kulmaukset)

LANTIO A : reisi (femur)

1 B : sääri (tibia ja fibula)

C : välijalka (metatarsals)

D : käpälä ja varpaat (phalanges)

A 1 : lonkkanivel

2 : polvinivel

3 : kinnernivel

2

Pituudet:

Belgianpk. rotumääritelmä: A : ?

B B : 'pitkä'

Tulkinta: A ja B suunnilleen samanpituiset ja
keskipitkät.

Polven kulmaus rotumääritelmien mukaan:

3

Saksanpk : 120 astetta

C Hollanninpk : 'normaali'

Belgianpk : ?

D

Kintereen kulmaus rotumääritelmien mukaan:

Saksanpk : ?

Hollanninpk : 'kohtuullinen'

Belgianpk : 'sopivasti, ei liikaa, kintereistään

kulmautuneet'

Tulkinta: Belgianpaimenkoiran takaraajojen kulmaukset ovat 'kohtuullisesta normaaliin'.

Kuvio 9

LANTION KALTEVUUS

YLÄLINJA a

LANTIO

Rotumääritelmät:

Saksanpk : 'hieman kalvea': a = 23 astetta

Hollanninpk : 'ei luisu'

Belgianpk : 'erittäin kevyesti viettävä'

Belgianpaimenkoiralla 10 asteen kaltevuus tuntuu

järkevältä ja perustellulta.

Kuvio 10

MITTAUKSET

Esimerkki Gaussin käyrästä tai normaalijakauman käyrästä

63 3 cm tarkoittaisi, että 90% belgianpaimenkoirauroksista
säkäkorkeus on välillä 60 - 66 cm ja todellinen keskiarvo 63 cm.

Todennäköisyys on esitetty varjostetulla alueella.

Koirien

lukumäärä

Säkäkorkeus

60 63 66